

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم تحقیقات و فناوری

مشخصات کلی ، برنامه آموزشی و سرفصل دروس

دوره : کارشناسی

رشته : تاریخ اسلام

گروه آموزشی : علوم اجتماعی

مصوب هفتصدوسی و یکمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی

وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری مورخ ۱۳۸۸/۶/۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

برنامه آموزشی دوره کارشناسی رشته تاریخ اسلام

گروه: علوم اجتماعی	کمیته تخصصی: تاریخ و
رشته: تاریخ اسلام	باستان شناسی
دوره: کارشناسی	گرایش:
	کد رشته:

شورای برنامه ریزی آموزش عالی در جلسه ۷۳۱ مورخ ۱۳۸۸/۶/۷ خود برنامه آموزشی دوره کارشناسی تاریخ اسلام رشته تاریخ اسلام را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) مصوب نمود.

ماده ۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی تاریخ اسلام از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و موسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند، لازم الاجرا است.

الف: دانشگاهها و موسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می شوند.

ب: موسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و بر اساس قوانین تاسیس می شوند و بنا بر این تابع مصوبات شورای گسترش آموزش عالی می باشند.

ج: موسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده ۲) این برنامه از تاریخ ۱۳۸۸/۶/۷ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می شوند لازم الاجرا است.

ماده ۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره کارشناسی تاریخ اسلام در سه فصل مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس برای اجرا به معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ابلاغ می شود.

رای صادره هفتصدوسی و یکمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی
مورخ ۱۳۸۸/۶/۷ درخصوص برنامه آموزشی دوره کارشناسی رشته تاریخ اسلام

۵) برنامه آموزشی دوره کارشناسی رشته تاریخ اسلام
که از طرف گروه علوم اجتماعی پیشنهاد شده بود، با اکثریت آراء به
تصویب رسید
۲) این برنامه از تاریخ تصویب به مدت پنج سال قابل اجرا است و
پس از آن نیازمند بازنگری است.

رای صادره هفتصدوسی و یکمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی مورخ ۱۳۸۸/۶/۷
در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی رشته تاریخ اسلام صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

کامران دانشجو
وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

رجبعلی برزونی
دبیر شورای برنامه ریزی آموزش عالی

انقلاب اسلامی ایران از یک سو برآیند حرکت‌های احیاگرانه‌ی دینی در دوران معاصر و از سوی دیگر نقطه‌ی آغاز مرحله‌ای نو برای جنبش‌های اصلاح فکر دینی و بیداری اسلامی بود. این انفجار نور بر زوایای تاریک و ناشناخته از کاستی‌ها و قابلیت‌های ناشکفته پرتو افکند و زمینه‌هایی کاملاً نو برای واکاوی علمی فراهم ساخت. ضرورت بازشناسی هویت گذشته‌ی اسلامی، شناخت ریشه‌های تاریخ وضعیت کنونی جهان اسلام و مسلمانان، وحدت اسلامی و چشم‌انداز آینده‌ی بیداری اسلامی از جمله‌ی این زمینه‌هاست که تدوین برنامه‌های آموزشی و پژوهشی جدید را ناگزیر ساخته است. بی‌تردید، یکی از مهم‌ترین گام‌ها برای برطرف ساختن این نیازهای نوین، عمق بخشیدن به مطالعات تاریخی است.

بر اساس چنین درکی از واقعیات کنونی ایران اسلامی و جهان اسلام و چشم‌انداز دهه‌های نخستین سده‌ی بیست و یک میلادی، برنامه‌ی آموزشی دوره‌ی کارشناسی تاریخ اسلام - ویژه‌ی دانشگاه مذاهب اسلامی - ارائه می‌گردد.

ویژگی‌های برنامه

مهم‌ترین ویژگی این برنامه، برخورداری از قابلیت‌های مناسب برای تحقق اهداف پیش‌بینی شده است. مهم‌ترین معیارهای مورد نظر در تدوین این برنامه، آرمان‌ها و اهداف کلان مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی و دانشگاه مذاهب اسلامی از یک سو و نیازهای موجود در کشور و جهان اسلام در زمینه‌ی مطالعات تاریخی اسلام از سوی دیگر بوده است. بر اساس الگوی متعارف برنامه‌ریزی آموزشی، برای تدوین این برنامه، مراحل زیر طی شده است:

- تحلیل شرایط محیط رشته، در دو محور:

۱. تعیین امکانات و فرصت‌های رشته؛

۲. تعیین مشکلات و محدودیت‌های رشته؛

- تعیین هدف رشته؛

- تبیین حوزه‌های آموزشی؛

- بررسی عناوین واحدهای آموزشی؛
- بررسی ارزش واحدهای آموزشی؛
- بررسی سرفصل‌های هر واحد درسی.

مهم‌ترین نکاتی که در ارزیابی امکانات و فرصت‌ها مورد توجه بوده چنین است:

- نیمه متمرکز بودن دانشگاه مذاهب اسلامی و فراهم بودن امکان به کار بستن ابتکارهای نو؛
- نگاه برون مرزی و برون مذهبی به رشته تاریخ اسلام؛
- آسان بودن نسبی بهره‌گیری از توان علمی شخصیت‌ها و مجامع و نهادها در سطح بین الملل و به‌ویژه جهان اسلام؛
- اجباری نبودن گزینش سقف معینی دانشجو برای هر سال تحصیلی؛
- امکان برخوردارگی از پشتوانه علمی حوزه‌های علمیه.

هدف کلی رشته و راهکارهای تحقق آن

هدف رشته تاریخ اسلام در دانشگاه مذاهب اسلامی در مقطع کارشناسی چنین است:

تربیت دانش‌آموختگانی متعهد به اسلام و انقلاب اسلامی که با برخوردارگی از روحیه‌ی همگرایی اسلامی، درک درست از حال و آینده‌ی جهان اسلام و پشتوانه‌ی شایسته‌ی علمی از تاریخ اسلام، توان فعالیت‌های آموزشی، پژوهشی و فرهنگی در حوزه تاریخ اسلام به‌ویژه در محیط‌های چند مذهبی را داشته باشند.

تحقق هدف فوق تنها از طریق برنامه‌ی درسی رسمی میسر نیست، بلکه نیازمند برنامه‌ی آموزشی گسترده‌تر و در بردارنده‌ی موارد زیر است:

محیط معنوی و اخلاقی، محیط علمی با حضور اساتید و محققان مبرز، محیط تقریبی با حضور اساتید دارای رویکرد تقریبی و تعامل شبانه‌روزی دانشجویان با مذاهب مختلف، کتابخانه و مرکز اطلاع‌رسانی مناسب، متون درسی متناسب با هدف رشته، بازدیدهای علمی و تقویت ارتباطات بین دانشگاهی.

اهداف و حیطه‌های آموزشی

اگر هدف رشته در قالب حوزه‌های آموزشی خردتر مورد توجه قرار گیرد، می‌توان موارد زیر را به‌عنوان حیطه‌های آموزشی این رشته در نظر گرفت:

- تعهد به اسلام و انقلاب اسلامی؛
- برخورداری از روحیه‌ی همگرایی اسلامی؛
- داشتن درک درست از حال و آینده‌ی جهان اسلام؛
- برخورداری از پشتوانه‌ی علمی قوی در زمینه‌ی تاریخ اسلام؛
- آشنایی با محیط‌های چند مذهبی؛
- برخورداری از توان پژوهش؛
- برخورداری از توان فعالیت‌های فرهنگی.

برای هر یک از حوزه‌های فوق یک یا چند ماده درسی در نظر گرفته شده است که در بند بعد به آنها اشاره می‌شود.

طول دوره و واحدهای درسی

طول دوره‌ی کارشناسی تاریخ اسلام مطابق با ضوابط وزارت علوم ۴ سال و حداکثر طبق آیین‌نامه‌های آموزشی، ۵ سال طراحی شده است. هر سال تحصیلی شامل دو نیم‌سال می‌باشد و هر نیم‌سال شانزده هفته‌ی کامل آموزشی را در بر می‌گیرد. ضوابط برگزاری دوره نیز مطابق آیین‌نامه‌ی مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و آیین‌نامه‌ی ویژه‌ی دانشگاه مذاهب اسلامی است.

تعداد واحدهای درسی کارشناسی تاریخ اسلام ۱۳۵ واحد طراحی شده است که در سه بخش دروس عمومی، دروس اصلی و دروس تخصصی به شرح زیر پیش‌بینی شده است:

دروس عمومی	۱۲ واحد
دروس اصلی	۲۸ واحد
دروس تخصصی	۹۵ واحد

جمع ۱۳۵ واحد

یادآوری می‌شود دانشجویان در این رشته به دلیل مطالعه و آموزش مبسوط در زمینه‌ی دروس معارف اسلامی از گذراندن این دروس معاف می‌باشند.

شرایط پذیرش دانشجو

پذیرش دانشجو در این رشته تابع ضوابط عمومی دانشگاه مذاهب اسلامی است. در عین حال با توجه به نیمه متمرکز بودن جذب دانشجو، تلاش خواهد شد دانشجویان مستعد و دارای روحیه تقریبی و علاقمند به تاریخ جذب این رشته شوند.

نقش و توانایی های دانش آموختگان

نقش و توانایی مورد انتظار از دانش آموختگان دانشگاه مذاهب اسلامی چنین است:

- توان دستیاری پژوهش در حوزه تاریخ
- توان تدریس در مراکز آموزشی
- توان فعالیتهای علمی و فرهنگی در داخل و خارج از کشور به ویژه در محیط های چند مذهبی
- توان نشر تفکر و فرهنگ تقریب به ویژه در حوزه تاریخ اسلام
- آمادگی برای ادامه تحصیل در مقاطع تحصیلات تکمیلی

جدول دروس

جدول دروس عمومی

پشتنیاز	ساعت			وزن واحد	عنوان واحد	ردیف
	جمع	عملی	نظری			
-	۳۲	-	۳۲	۲	منطق	۱
-	۴۸	-	۴۸	۳	ادبیات فارسی عمومی	۲
-	۴۸	-	۴۸	۳	زبان انگلیسی عمومی	۳
-	۳۲	-	۳۲	۲	روش تبلیغ	۴
-	۱۶	۱۶	-	۱	تربیت بدنی (۱)	۵
-	۱۶	۱۶	-	۱	تربیت بدنی (۲)	۶
۱۲			جمع کل واحد			

جدول دروس اصلی

پشتنیاز	ساعت			تعداد واحد	عنوان واحد	ردیف
	جمع	عملی	نظری			
-	۳۲	-	۳۲	۲	صرف و نحو (۱) *	۱
صرف و نحو (۱)	۳۲	-	۳۲	۲	صرف و نحو (۲)	۲
صرف و نحو (۲)	۳۲	-	۳۲	۲	صرف و نحو (۳)	۳
-	۳۲	-	۳۲	۲	انشاء عربی	۴
-	۳۲	-	۳۲	۲	تاریخ فرهنگ و ادب عربی	۵
-	۳۲	-	۳۲	۲	قرائت متون معاصر و جراید عربی	۶
-	۳۲	-	۳۲	۲	تاریخ و فرهنگ تقریب	۷
-	۳۲	-	۳۲	۲	زبان تخصصی (۱)	۸
زبان تخصصی (۱)	۳۲	-	۳۲	۲	زبان تخصصی (۲)	۹
-	۳۲	-	۳۲	۲	آشنایی با مبانی جامعه شناسی	۱۰
-	۳۲	-	۳۲	۲	مبانی فقه و اصول	۱۱
-	۳۲	-	۳۲	۲	آشنایی با علوم قرآن و حدیث	۱۲
-	۳۲	-	۳۲	۲	آشنایی با فلسفه و عرفان	۱۳
-	۳۲	-	۳۲	۲	آشنایی با ادیان	۱۴
۲۸			جمع کل واحد			

جدول دروس تخصصی

ردیف	نام درس	تعداد واحد	ساعت		پیشنیاز
			نظری	عملی جمع	
۱	تاریخ عصر جاهلی و صدر اسلام تا سال ۱۱ هجری	۳	۴۸	۴۸	
۲	تاریخ عصر خلفای راشدین تا سال ۴۱ هجری	۲	۳۲	۳۲	
۳	تاریخ تحولات جهان اسلام در عصر امویان	۲	۳۲	۳۲	
۴	تاریخ تحولات جهان اسلام در عصر عباسیان تا سقوط بغداد	۳	۴۸	۴۸	
۵	تاریخ اسلام در شام و مصر	۳	۴۸	۴۸	
۶	تاریخ اسلام در مغرب و اندلس	۳	۴۸	۴۸	
۷	تاریخ اسلام در آسیای مرکزی و شبه‌قاره‌ی هند	۲	۳۲	۳۲	
۸	تاریخ عثمانی و ترکیه	۲	۳۲	۳۲	
۹	تاریخ جنگ‌های صلیبی در شام و شمال آفریقا	۲	۳۲	۳۲	
۱۰	تاریخ اندیشه‌های سیاسی در جهان اسلام تا قرن دهم هجری	۲	۳۲	۳۲	
۱۱	قرائت متون تاریخی به فارسی	۲	۳۲	۳۲	
۱۲	قرائت و ترجمه‌ی متون تاریخی به عربی (۱)	۲	۳۲	۳۲	
۱۳	قرائت و ترجمه‌ی متون تاریخی به عربی (۲)	۲	۳۲	۳۲	
۱۴	قرائت و ترجمه‌ی متون تاریخی به انگلیسی (۱)	۲	۳۲	۳۲	
۱۵	قرائت و ترجمه‌ی متون تاریخی به انگلیسی (۲)	۲	۳۲	۳۲	
۱۶	کلیات تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی	۲	۳۲	۳۲	
۱۷	تاریخ علوم در تمدن اسلامی (۱)	۲	۳۲	۳۲	
۱۸	تاریخ علوم در تمدن اسلامی (۲)	۲	۳۲	۳۲	
۱۹	تاریخ آموزش و نهادهای آموزشی در تمدن اسلامی	۲	۳۲	۳۲	
۲۰	تاریخ معاصر جهان اسلام (۱)	۲	۳۲	۳۲	
۲۱	تاریخ معاصر جهان اسلام (۲)	۲	۳۲	۳۲	
۲۲	تاریخ اروپا از آغاز تا انقلاب کبیر فرانسه	۲	۳۲	۳۲	
۲۳	تاریخ اروپا از انقلاب کبیر فرانسه تا کنون	۲	۳۲	۳۲	

۲۴	آشنایی با جغرافیای سیاسی و مذهبی جهان اسلام	۲	۳۲	32
۲۵	تاریخ فرق و مذاهب اسلامی (۱)	۲	۳۲	32
۲۶	تاریخ فرق و مذاهب اسلامی (۲)	۲	۳۲	32
۲۷	کلیات تاریخ ایران باستان از ورود آریایی ها تا آغاز حکومت ساسانیان	۳	48	48
۲۸	کلیات تاریخ ایران باستان در عصر ساسانیان	۲	۳۲	32
۲۹	تاریخ ایران اسلامی از آغاز ورود اسلام تا پایان دوره ی آل بویه	۲	۳۲	32
۳۰	تاریخ ایران اسلامی از دوره ی غزنویان تا ورود مغولان	۲	۳۲	32
۳۱	تاریخ ایران اسلامی از ورود مغولان تا آغاز حکومت صفویه	۲	۳۲	32
۳۲	تاریخ ایران اسلامی از آغاز عصر صفویه تا آغاز دوره ی قاجار	۲	۳۲	32
۳۳	تاریخ ایران اسلامی از آغاز دوره ی قاجار تا انقلاب اسلامی ایران	۲	۳۲	32
۳۴	انقلاب اسلامی ایران و ریشه های تاریخی آن	۲	۳۲	32
۳۵	جغرافیای تاریخی سرزمین های اسلامی (۱)	۲	۳۲	32
۳۶	جغرافیای تاریخی سرزمین های اسلامی (۲)	۲	۳۲	32
۳۷	تاریخ نگاری در اسلام	۲	۳۲	32
۳۸	سنت های تاریخی در قرآن	۲	۳۲	32
۳۹	فلسفه ی تاریخ	۲	۳۲	32
۴۰	بررسی سیر مطالعات اسلامی در غرب	۲	۳۲	32
۴۱	علم تاریخ و روش تحقیق تاریخی	۲	۳۲	32
۴۲	شناخت و بررسی آشنایی با منابع تاریخ اسلام	۲	۳۲	32
۴۳	تاریخ پیامبران و باستان شناسی در قرآن	۲	۳۲	32
۴۴	بروزه ی علمی - تحقیقاتی	۴	۶۴	64
	جمع کل واحدهای تخصصی	۹۵		

سرفصل دروس

سرفصل

دروس عمومی

	- عنوان درس: منطق
	- مشخصات درس:
<p>حیطه آموزشی: معارف اسلامی</p> <p>تعداد واحد: ۲ واحد</p> <p>تعداد ساعت: ۳۲ ساعت</p> <p>نوع واحد: نظری</p> <p>پیش نیاز: ندارد</p>	<p>شماره درس:</p>
هدف درس: آشنایی با روش تفکر صحیح و کلیات علم منطق	
<p>- سرفصل:</p> <ul style="list-style-type: none"> - تعاریف و مفاهیم اولیه - حیطه های کاربرد منطق - تاریخ منطق - مباحث الفاظ - مباحث تصورات - مباحث قضایا - مباحث استدلال (صناعات خمس به جز مغالطه) - مغالطات - رویکردهای نو: منطق ریاضی، منطق فازی، منطق زبانی 	

- امکانات مورد نیاز:

- منابع کتابخانه‌ای

- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

- آرایه تمرین‌های منطقی به دانشجو

- روش آزمون: روش مرسوم

گزیده منابع:

- منطق کاربردی / علی اصغر خندان

- مغالطات / علی اصغر خندان

- منطق صوری / محمد خوانساری

- منطق مظفر

مبانی منطق / دکتر ازه‌ای / سمت

- عنوان درس: ادبیات فارسی عمومی

- مشخصات درس:

شماره درس: حیطه‌ی آموزشی: زبان

تعداد واحد: ۳ واحد تعداد ساعت: ۴۸ ساعت

نوع واحد: نظری پیش نیاز: ندارد

هدف درس: آشنایی با مهم‌ترین قواعد دستور زبان و آیین نگارش فارسی، به منظور جلوگیری از خطا و لغزش در

بیان و قلم

- سرفصل:

- تعریف کلمه و جمله

- اقسام کلمه

- فعل و اقسام آن از نظر زمان و از سایر جهت ها

- اسم و اقسام آن

- صفت و اقسام آن

- ضمیر و اقسام آن

- قید و اقسام آن

- حرف و اقسام آن

- جمله و اقسام آن

- ارکان جمله

- شبه جمله ها

- آیین نگارش جمله و متون مختلف بر اساس موضوع

- سجاوندی و نشانه گذاری در نگارش

- رسم الخط و روش نگارش صحیح کلمات

- امکانات مورد نیاز:

- کتابخانه حاوی کتب مورد نیاز

- بازدید از مؤسسات ادبی و فرهنگی

- راهنمایی های کمک آموزشی:

- مطالعات دانشجویان

- تمرین جانبی دانشجویان در حیطه‌ی سرفصل‌ها به‌طور مستمر و ارزیابی آنها توسط استاد

- روش آزمون: روش مرسوم

درصدی از نمره به ارزیابی توانایی نگارش صحیح دانشجویان در قالب یک متن به تشخیص استاد اختصاص یابد

- گزیده‌ی منابع:

- دستور زبان فارسی (پنج استاد)

- دستور زبان فارسی (حس انوری)

- دستور زبان و ساختمان زبان فارسی (حسین عماد افشار)

- ادب و نگارش (حسن احمدی گیوی)

- دستور زبان فارسی (محمد جواد مشکور)

- گزیده نظم و نثر فارسی (منوچهر دانش یزوه)

- دستور تاریخی زبان فارسی (دکتر پرویز ناتل خانلری)

- عنوان درس: زبان انگلیسی عمومی

- مشخصات درس:

شماره درس: حیطه آموزشی: زبان

تعداد واحد: ۳ واحد تعداد ساعت: ۴۸ ساعت

نوع واحد: نظری و عملی پیش نیاز: ندارد

هدف درس: کسب مهارت خواندن متون انگلیسی در سطح متوسط از متون تخصصی و درک مطلب غیر تخصصی و

کسب مهارت لازم به منظور مکالمه به زبان انگلیسی در امور روزمره

- سرفصل دروس:

این درس سه بخش خواندن، دستور و نگارش و گفت و شنود را در بردارد:

- بخش خواندن از سطح متون ساده تا سطح متون متوسط ادامه می‌یابد.

- بخش دستور شامل مرور کامل بر گرامر زبان انگلیسی همراه با تمرین‌های لازم و بخش تأکید بر فن نگارش و

ترکیب جملات ساده به مرکب

- در بخش گفت و شنود الگوهای زبانی که در بخش‌های قبل تدریس شده‌اند با استفاده از توار و امکانات

آزمایشگاهی به‌طور کامل تمرین می‌شود.

- امکانات مورد نیاز:

- آزمایشگاه مجهز زبان به امکانات چند رسانه ای برای فرد فرد دانشجویان

- نوارها و فیلم های آموزشی مورد نیاز

- راهنمایی های کمک آموزشی:

- مطالعه شخصی - تمرین مستمر دانشجویان و ارایه گزارش در هر هفته

- تماشای فیلم، اسلاید و عکس - استفاده از امکانات آزمایشگاهی

- راهنمایی دانشجویان به تهیه نوارها و فیلم های آموزشی و استفاده از آنها

- روش آزمون: روش مرسوم

بخشی از نمره به ارزیابی کارهای عملی دانشجویان در طول نیم سال اختصاص یابد .

- گزیده منابع:

- مجموعه کتاب های streamline

- مجموعه کتاب های fast forward

- مجموعه کتاب های pathway

- مجموعه کتاب های modern English (۲ جلد)

- کتاب Kerner Lesson Intermediate

- سری کتاب های longman به ویژه English foressman

- عنوان درس: روش تبلیغ

- مشخصات درس:

شماره درس: حیطه آموزشی: معارف اسلامی

تعداد واحد: ۲ واحد تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

نوع واحد: نظری پیش نیاز: ندارد

هدف درس: آشنایی با مفاهیم، مبانی، ابعاد و روشهای تبلیغ دینی

- سرفصل:

- پیشینه مطالعات

- چیستی تبلیغ: علم، هنر، مهارت؟ ...

- جایگاه تبلیغ دینی در اندیشه و فرهنگ دینی

- تبلیغ دینی و دانش ارتباطات

- مبانی تبلیغ دینی

- اجزاء مدل تبلیغ دینی: پیام رسان - پیام - ابزار - مخاطب - روش - بازخورد

- ادوار تبلیغ دینی با تکیه بر اسناد

- چالشهای نوین

امکانات مورد نیاز:

- فیلم های آموزشی

- راهنمایی های کمک آموزشی:

- روش آزمون: روش مرسوم

- گزیده منابع:

- تبلیغ اسلامی و دانش ارتباطات اجتماعی / محسن خندان

- ارتباط شناسی / محسنیان راد

- اسلوب الدعوة فی القرآن / علامه فضل الله / ترجمه: احمد بهشتی

- نخستین گام در شناخت تبلیغ، دیدگاه های حضرت امام خمینی (ره) پیرامون تبلیغات / به کوشش سید جلال

چاوشیان

- شرایط موفقیت تبلیغ / محمدرضا ناجی

- اصول الدعوة / عبدالکریم زیدان

- قرآن و تبلیغ / محسن قرائتی

- الدعاة والدعوة الإسلامية معاصرة / محمد حسن الحمصی

- عنوان درس: تربیت بدنی (۱)

- مشخصات درس:

شماره درس: حیطه آموزشی: مهارت

تعداد واحد: ۱ واحد
تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

نوع واحد: عملی
پیش نیاز: ندارد

هدف درس: آشنایی دانشجویان با مفاهیم و اهداف تربیت بدنی و نقش و اثر آن در زندگی فردی و اجتماعی و فراگرفتن شیوه های حفظ سلامت و تناسب بدن به منظور انجام وظایف فردی و اجتماعی و فراگرفتن اصول و حرکات بدنی

- سرفصل:

- اصول و فلسفه تربیت بدنی از دیدگاه اسلام

- اهداف تربیت بدنی در ارتباط با جامعه و دانشگاه

- ارتباط بهداشت و تربیت بدنی

- اصول حفظ و نگهداری سلامت اعضاء بدن

- اصول حفظ تناسب بدن

- آشنایی با انواع فعالیتهای تقویتی و ورزشی

- اصول خود آزمایی جسمی و حرکتی

- امکانات مورد نیاز:

سالن ورزشی با امکانات پرورش اندام

- راهنمایی های کمک آموزشی:

- روش آزمون: روش مرسوم بصورت نظری و عملی

- گزیده منابع:

تربیت بدنی عمومی (نمازی زاده) / انتشارات سمت

عنوان درس: تربیت بدنی (۲)

مشخصات درس:

حیطه آموزشی: مهارت

شماره درس:

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

تعداد واحد: ۱ واحد

پیش نیاز: تربیت بدنی (۱)

نوع واحد: عملی

هدف درس: آشنایی و یادگیری فنون و مقررات یکی از ورزشهای پایه و یکی از ورزشهای گروهی یا انفرادی

- سرفصل:

- رفتار فردی و اجتماعی در محیط ورزش

- ایمنی و بهداشت در محیط ورزش

- رابطه ورزشی با تغذیه و وزن متعادل

- رابطه ورزش با عوامل بیماری بدن مانند قلب و عروق و ...

- آشنایی با مقررات و فنون ورزشی در یکی از رشته های دو و میدانی - ژیمناستیک - شنا - فوتبال - والیبال -

بسکتبال - هندبال - تنیس روی میز - بدمینتون - کوهنوردی - ورزشهای رزمی و ...

- امکانات مورد نیاز:

زمین ورزشی چند منظوره با امکانات لازم

- راهنمایی های کمک آموزشی:

- روش آزمون: روش مرسوم عملی

- گزیده منابع:

- تربیت بدنی عمومی (نمازی زاده) / انتشارات سمت

سرفصل

دروس اصلی

- عنوان درس: صرف و نحو (۱)

- مشخصات درس:

حیطه آموزشی: زبان

شماره درس:

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

تعداد واحد: ۲ واحد

پیش نیاز: ندارد

نوع واحد: نظری

هدف درس: آشنایی با قواعد اساسی صرف و نحو عربی به صورت کاربردی و تطبیقی

سرفصل:

- تقسیم کلمه، افراد و جمع و اقسام آن در اسم

- اسماء اشاره، تعریف و تنکیر

- جمله اسمیه و فعلیه

- اقسام فعل (از حیث زمان و صیغه های آن)

- مفعول به و معلوم و مجهول

- علامات اعراب (ظاهری - تقدیری - اصلی و فرعی - محلی)

- تذکیر و تأنیت در اسم

- ضمائر و موصولات خاص و عام

- معرب و مبني

- مبتدا و خبر

- فاعل و متعدی و لازم

- اقسام فعل (از حیث زمان و صیغه های آن)

- امکانات مورد نیاز:

- راهنمایی های کمک آموزشی:

- مطالعات شخصی دانشجو

- حل تمرین

- روش آزمون: روش مرسوم

- گزیده منابع:

- شرح ابن عقیل

- قطر الندی (ابن هشام)

- النحو الواضح (علی الجارم)

- النحو الوافی (عباس حسن)

- الدروس العربیة (مصطفى العلابینی)

- المبادئ العربیة (الشرتونی)

- دروس دار العلوم العربیة (نجفی اسداللهی)

عنوان درس: صرف و نحو (۲)

مشخصات درس:

حیطه آموزشی: زبان

شماره درس:

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

تعداد واحد: ۲ واحد

پیش نیاز: صرف و نحو (۱)

نوع واحد: نظری

هدف درس: آشنایی با قواعد اساسی صرف و نحو عربی به صورت کاربردی و تطبیقی

سرفصل:

- جامد و مشتق در اسم

- مجرد و مزید در افعال (به تفصیل)

- مشتقات

- افعال ناقصه

- حروف مشبّهة بالفعل

- مفعولٌ فیہ

- مفعول مطلق

- مفعولٌ له

- مفعولٌ معه

- اضافه و توصیف

- توابع (عطف نسق - بدل - عطف بیان - تأکید)

- امکانات مورد نیاز:

- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

- مطالعه‌ی شخصی دانشجو

- حل تمرین

- روش آزمون: روش مرسوم

- - گزیده منابع:

- شرح ابن عقیل

- قطر الندی (ابن هشام)

- النحو الواضح (علی الجارم)

- النحو الوافی (عباس حسن)

- الدروس العربیة (مصطفی العلابینی)

- المبادئ العربیة (الشرتونی)

- دروس دار العلوم العربیة (نجفی اسداللهی)

عنوان درس: صرف و نحو (۳)

مشخصات درس:

حیطه آموزشی: زبان

شماره درس:

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

تعداد واحد: ۲ واحد

پیش نیاز: صرف و نحو (۲)

نوع واحد: نظری

هدف درس: آشنایی با قواعد اساسی صرف و نحو بصورت کاربردی و تطبیقی

- سر فصل:

- اسم فعل

- فعل تعجب

- افعال مدح و ذم

- افعال قلوب

- حال

- تمیز

- استثناء

- منادی

- اقسام جمله (شرطیه، خبریه، انشائیة و)

- نسبت

- تصغیر

امکانات مورد نیاز:

- راهنمایی های کمک آموزشی:

- مطالعه دانشجو

- حل تمرین

- روش آزمون: روش مرسوم

- گزیده منابع:

- منابع مذکور در صرف و نحو (۱)

عنوان درس: انشاء عربی

مشخصات درس:

حیطه آموزشی: زبان

شماره درس:

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

تعداد واحد: ۲ واحد

پیش نیاز: ندارد

نوع واحد: نظری - عملی

- هدف درس:

- آشنایی با آیین نگارش در زبان عربی و نگارش مطالب گوناگون به زبان عربی

سرفصل:

- آشنایی با فنون نگارش عربی

- آشنایی با شیوه های گزارش نویسی - مقاله نویسی - نامه نگاری و ...

امکانات مورد نیاز:

- امکانات پخش فیلم

- راهنمایی های کمک آموزشی:

- تمرین هفتگی دانشجو

- مطالعه متون مختلف عربی

- شرکت در مجامع و نشستهای به زبان عربی

- مشاهده فیلم

- روش آزمون: روش مرسوم

- درصدی از نمره به فعالیت های نوشتاری دانشجو در طول ترم اختصاص می یابد.

گزیده منابع:

- کتاب الجدید فی الانشاء (حنا الفاخوری) ۴ جلد و ...

عنوان درس: تاریخ فرهنگ و ادب عربی

مشخصات درس:

حیطه آموزشی: زبان

شماره درس:

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

تعداد واحد: ۲ واحد

پیش نیاز: ندارد

نوع واحد: نظری

هدف درس: آشنایی با تحول و تطور زبان و ادبیات عربی در دوره های مختلف

- سر فصل:

- بررسی اجمالی فرهنگ و ادبیات عربی شامل نظم و نثر در دوره های:

- جاهلی

- صدر اسلام

- اموی

- عباسی

- انحطاط

- معاصر

امكانات مورد نیاز:

- کتابخانه مجهز به منابع ادبی عربی

- راهنمایی های کمک آموزشی:

- مطالعه شخصی دانشجو

- روش آزمون: روش مرسوم

- گزیده منابع:

- الوسيط فی الأدب العربی

- تاریخ الأدب العربی (شوقی ضیف)

- تاریخ الأدب العربی (حنا الفاخوری)

- تاریخ الأدب العربی (طه حسین)

- تاریخ الأدب العربی (احمد حسن الزیات)

- تاریخ الأدب العربی (بروکلیمان)

- تاریخ الأدب العربی (محمد علی آذرشب)

عنوان درس: قرائت متون معاصر و مطبوعات عربی

مشخصات درس:

حیطه آموزشی: زبان

شماره درس:

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

تعداد واحد: ۲ واحد

پیش نیاز: ندارد

نوع واحد: نظری

- هدف درس: آشنایی با سبک نگارش و تعبیرات و اصطلاحات کتب، مقالات و مطبوعات عربی معاصر

سر فصل:

- فصلهایی از کتب معاصر اعم از نظم و نثر به گزینش استاد

- گزیده‌ی روزنامه‌ها و مجلات عربی ایران و سایر کشورها

امکانات مورد نیاز:

- روزنامه‌ها و مجلات عربی به تعداد دانشجویان

- سایت‌های اینترنتی

- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

- گوش دادن دانشجویان به رادیوها و تلویزیون‌های عربی

- مراجعه به سایت‌های اینترنتی عربی و بررسی تعابیر و اصطلاحات آن

- روش آزمون: روش مرسوم

- گزیده منابع:

- روزنامه‌ها و مجلات عربی ایران مانند الوفاق، کیهان العربیة و ...

- روزنامه‌ها و مجلات کشورهای عربی منطقه

- کتاب اللغة الحديثة (محمدعلی آذرشب) / انتشارات سمت

عنوان درس: تاریخ و فرهنگ تقریب

- مشخصات درس:

شماره درس: حیطه آموزشی: همگرایی اسلامی

تعداد واحد: ۲ واحد تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

نوع واحد: نظری پیش نیاز: ندارد

هدف درس: آشنایی با تاریخ و فرهنگ تقریب و راه‌های عملی آن

سرفصل:

- چیستی تقریب - مبانی تقریب در قرآن و سنت - دیدگاه‌ها درباره‌ی تقریب

- پیشگامان تقریب: ائمه‌ی مذاهب اسلامی - علمای بزرگ تشیع مانند: شیخ طوسی، طبرسی، شهیدین، علامه و محقق

حلی، میرزای شیرازی اول و دوم، شیخ محمدحسین کاشف الغطاء، علامه شرف الدین، آیت‌الله بروجردی، امام خمینی،

آیت‌الله خامنه‌ای و ...

- علمای بزرگ اهل تسنن مانند: شیخ محمد عبده، شیخ مراغی بزرگ، شیخ عبدالمجید سلیم، شیخ محمود شلتوت،

شیخ محمد مدنی و ...

متفکران دنیای اسلام مانند: سید جمال، اقبال، شیخ حسن البناء، سید قطب و ...

- راه‌های عملی تقریب: تقریب در اصول اعتقادی و کلامی، تقریب در قرآن و تفسیر و صیانت قرآن از تحریف، تقریب

در سنت و عترت و حجیت قول معصوم و حجیت قول صحابه، تقریب در مجموعه‌های حدیثی و اساس عمل به

حدیث و رجال، تقریب در مسائل فقهی و اصول فقه و اجتهاد و تقلید، فقه مقارن

- بررسی موانع تقریب: سیاست‌های استعماری و استکباری، تعصبات قومی و فرقه‌ای، سوء تفاهمات و اتهامات،

جدایی و عدم ارتباط مسلمین با یکدیگر

- تفسیر قرآن کریم (شیخ شلتوت)

- پیشینه‌ی تقریب (محمدعلی آذرشب)

- دعوة التقريب (محمد محمد مدنی)

- ندای وحدت (محمد واعظ زاده خراسانی)

امکانات مورد نیاز :

راهنمایی های کمک آموزشی:

- مطالعه دانشجو
- معرفی منابع کتب و مقالات مفید
- پژوهش در یکی از موضوعات فرعی
- تشویق دانشجویان به مباحثه در موضوعات فرعی

- روش آزمون: روش مرسوم

- گزیده منابع:

- قرآن کریم - نهج البلاغه
- همبستگی مذاهب اسلامی (عبدالکریم بی آزار شیرازی) - صیانة القرآن من التحریف (محمدهادی معرفت)
- درباره وحدت و تقریب مذاهب (محمد علی تسخیری) - المراجعات (علامه شرف الدین)
- الوحدة الاسلامية أو التقريب بين المذاهب الاسلامية (شیخ - اسلام آیین همبستگی
- عبدالکریم زنجانی)
- دستور الوحدة الثقافية بين المسلمين (محمد غزالی)
- اصل الشيعة و اصولها (آیت الله کاشف العطاء)
- الاصول العامة في فقه المقارن (آیت الله محمدتقی حکیم)
- دروس في الفقه المقارن (محمد ابراهیم جناتی)
- مشعل اتحاد (محمد رضا حکیمی و عبدالکریم بی آزار)
- تفسیر مجمع البیان (طبرسی)

عنوان درس: زبان تخصصی (۱)

مشخصات درس:

شماره درس: حیطه آموزشی: زبان
تعداد واحد: ۲ واحد
تعداد ساعت: ۳۲ ساعت
نوع واحد: نظری
پیش نیاز: زبان عمومی

هدف درس:

آشنایی با اصطلاحات و متون علوم انسانی و اسلامی به زبان انگلیسی به منظور بالابردن توان خواندن و درک مطلب در دانشجویان

سر فصل:

- گزیده ای از متون و مقالات و آثار مکتوب مربوط به مباحث قرآنی - تاریخی - حدیثی - فلسفی - عرفانی -

فقهی - حقوقی و به زبان انگلیسی

امکانات مورد نیاز:

- اینترنت
- امکان پخش فیلم

راهنمایی های کمک آموزشی:

- مطالعه دانشجو
- معرفی منابع متعدد به دانشجو
- واگذاری ترجمه یک مقاله کوتاه به دانشجو

روش آزمون: روش مرسوم

درصدی از نمره به مقاله ترجمه شده اختصاص یابد.

گزیده منابع:

- The Encyclopedia Of Islam
- The Encyclopedia Of Religion and Ethich
- Encyclopedia Of Britanica
- انگلیسی برای دانشجویان الهیات (انتشارات سمت)

عنوان درس: زبان تخصصی (۲)

مشخصات درس:

شماره درس: حیطه آموزشی: زبان

تعداد واحد: ۲ واحد تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

نوع واحد: نظری پیش نیاز: زبان تخصصی (۱)

هدف درس:

آشنایی با اصطلاحات و متون علوم انسانی و اسلامی به زبان انگلیسی به منظور بالا بردن توان خواندن و درک مطلب
متون انگلیسی در دانشجویان

سرفصل دروس:

- گزیده هایی از متون مقالات و مطالب مربوط به مباحث قرآنی - تاریخی - فلسفی - عرفانی - فقهی حقوقی -

ادیان و مذاهب و ... به زبان انگلیسی

امکانات مورد نیاز:

- دسترسی آسان اینترنت
- امکان پخش فیلم
- منابع معتبر انگلیسی در کتابخانه

راهنمایی های کمک آموزشی:

- مطالعه دانشجو
- معرفی منابع متعدد به دانشجو
- واگذاری ترجمه یک مقاله کوتاه به دانشجو

- روش آزمون: روش مرسوم

درصدی از نمره به مقاله ترجمه شده اختصاص یابد

گزیده منابع:

- The Encyclopedia Of Islam
- The Encyclopedia Of Religion and Ethich
- Encyclopedia Of Britanica
- انگلیسی برای دانشجویان الهیات (انتشارات سمت)

عنوان درس: آشنایی با مبانی جامعه شناسی

مشخصات درس:

شماره درس: حیطه آموزشی:

تعداد واحد: ۲ واحد تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

نوع واحد: نظری پیش نیاز: ندارد

هدف درس:

آشنایی دانشجویان با کلیات و مبانی و نظریه های مهم جامعه شناسی

سر فصل:

- تعاریف مختلف جامعه شناسی و انتقادات وارد بر آنها
- شیوه های معمول تحقیقات اجتماعی در ایران و اسلام
- جایگاه جامعه شناسی در علوم انسانی و کاربرد آن در تاریخ ایران و اسلام
- مفاهیم بنیادی جامعه شناسی
- نظریه
- فرد
- جامعه
- گروه، قشر
- نهاد
- هنجار
- ارزش سازمان
- مهمترین مکاتب جامعه شناسی

امکانات مورد نیاز:

راهنمایی های کمک آموزشی:

معرفی منابع مهم

روش آزمون: روش مرسوم

گزیده منابع:

- منابع جامعه شناسی عمومی / غلامعباس توسلی / سمت

- نظریه های جامعه شناسی / غلامعباس توسلی / سمت

- تاریخ و نظریه اجتماعی / ترجمه غلامرضا جمشیدیها / دانشگاه تهران

- جامعه شناسی / باتامور

- مراحل اساسی اندیشه در جامعه شناسی / ریمون آرون / ترجمه باقر پرهام

- زمینه های جامعه شناسی / آرن پور

عنوان درس: مبادی فقه و اصول

مشخصات درس:

شماره درس: حیطه آموزشی: معارف اسلامی

تعداد واحد: ۲ واحد
تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

نوع واحد: نظری
پیش نیاز: ندارد

هدف درس:

آشنایی با مقدمات مسایل علم فقه و اصول فقه

سر فصل:

- موضوع علم فقه

- فایده علم فقه

- مرتبه علم فقه

- تعریف فقه

- حکم شرعی، حکم تکلیفی و وضعی، اقسام حکم تکلیفی، نمونه هایی از حکم وضعی

- سبک نگارش فقه و تقسیم آن

- فهرست ابواب کتب فقهی و توضیح مهمترین اصطلاحات آن

- تعریف اصول فقه، موضوع اصول فقه، فایده اصول فقه

- مروری بر مباحث اصلی اصول فقه و توضیح اصطلاحات آن

- نشانه های حقیقت و مجاز

- تبیین رابطه فقه با اصول فقه، قواعد فقهی با فلسفه فقه و با حقوق و اخلاق

امکانات مورد نیاز:

- کتابخانه حاوی منابع مورد نیاز

- راهنمایی های کمک آموزشی:

- معرفی منابع فریقین در فقه و اصول

روش آزمون: روش مرسوم

گزیده منابع:

- مبادی فقه و اصول / علیرضا فیض

- مقدمه ای بر فقه شیعه / حسین مدرسی طباطبایی

- فقه هزار و چهارصد ساله فارسی / محمد تقی دانش پژوه

- ادوار اجتهاد / محمد ابراهیم جناتی

- مبانی استنباط حقوق اسلامی / ابوالحسن محمدی

- مدخل الفقه الاسلامی / محمد سلام مذکور

- الفقه الاسلامی / احمد محمد الحصری

عنوان درس: آشنایی با علوم قرآن و حدیث

مشخصات درس:

شماره درس: حیطه آموزشی: معارف اسلامی

تعداد واحد: ۲ واحد تعداد ساعت: ۲۲ ساعت

نوع واحد: نظری پیش نیاز: ندارد

نوع واحد:

آشنایی با مقدمات و مبادی علوم قرآن و علوم حدیث و مفاهیم و مصطلحات اصلی آنها

سر فصل:

- اعجاز قرآن	- علوم قرآن و تعریف آن
- کتابت قرآن	- نزول قرآن
- قرائت و تواتر آن	- جمع آوری و تدوین قرآن
- تحریف قرآن از حیث زیاد و نقصان	- معرفی قرأ سبع
- ناسخ و منسوخ	- اسباب نزول
- محکم و متشابه	- مطلق و مقید
- مجمل و مبین	- عام و خاص
- تدوین و تفسیر از عصر نزول تا زمان حاضر	- تفسیر قرآن و مدارک آن
- تفسیر به رأی و نهی از آن	- تفسیر آیات به آیات و آیات به روایات
- معنی سنت و حدیث در خبر و اثر و روایت	- انواع علم الحدیث
- اختلاف نظر درباره تدوین حدیث	- تدوین حدیث
- اولین کتب حدیثی	- شیوه تدوین حدیث به وسیله دانشمندان شیعه
- جوامع حدیثی متقدم (کتب اربعه)	- تدوین اصول اربعه‌گانه
- سیر تدوین حدیث بوسیله دانشمندان اهل سنت	- جوامع حدیثی متأخر (بحار، وافى، وسایل و ...)
- علل وضع و جعل حدیث	- صحاح ست و جوامع حدیثی دیگر
- حدیث قدسی	- تعریف درایه
- مفهوم تابعین و اتباع تابعین	- مفهوم طبقه صحابه

امکانات مورد نیاز:

- منابع کتابخانه ای

راهنمایی های کمک آموزشی: معرفی منابع مهم علوم قرآن و تفسیر و جوامع روایی فریقین

روش آزمون: روش مرسوم

گزیده منابع:

- الاتقان فی علوم القرآن / سیوطی
- علوم القرآن / آیت الله حکیم
- البرهان / زرکشی
- مباحث فی علوم قرآن / صبحی صالح
- التمهید / محمد هادی معرفت
- وجوه قرآن / تفلّیسی
- مدخل فی تفسیر القرآن
- مقدمه المیزان
- تاریخ قرآن / محمد باقر حجّتی
- علم الحدیث و درایة الحدیث / کاظم مدیر شانه چی
- علوم الحدیث و مصطلحه / صبحی الصالح
- قواعد التحدیث / علامه قاسمی
- درایة / شیخ ثانی
- الوجیزة / شیخ بهایی
- هدیه المحصلین / مروج خراسانی

عنوان درس: آشنایی با فلسفه و عرفان

مشخصات درس:

حیطه آموزشی: معارف اسلامی

شماره درس:

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

تعداد واحد: ۲ واحد

پیش نیاز: ندارد

نوع واحد: نظری

هدف درس:

آشنایی با مبادی و مقدمات فلسفه و عرفان

سرفصل:

- تعریف فلسفه
- فایده فلسفه
- فرق میان فلسفه اسلامی و علم کلام
- فلسفه اشراق
- روشهای فکری حکمت متعالیه
- برخی مسایل فلسفه (عینی و ذهنی، حادث و قدیم، علت و معلول، وجوب و امکان)
- عرفان و تصوف
- اصطلاحات
- تاریخچه مختصر عرفان و عرفا
- ویژگیهای فلسفه اسلامی
- موضوع فلسفه
- فلسفه مشاء
- فلسفه حقیقی یا علم اعلی
- فلسفه در عصر جدید
- عرفان نظری
- شریعت، طریقت، حقیقت، مایه های عرفان اسلامی
- منازل و مقامات

امکانات مورد نیاز:

منابع کتابخانه ای مورد نیاز

راهنمایی های کمک آموزشی:

- معرفی مهمترین متون و منابع عرفانی و فلسفی و شروع آنها

روش آزمون: روش مرسوم

گزیده منابع:

- آشنایی با علوم اسلامی / استاد مطهری

- آشنایی با عرفان و تصوف / سید یحیی یثربی

عنوان درس: آشنایی با ادیان

مشخصات درس:

شماره درس: حیطه آموزشی: معارف اسلامی

تعداد واحد: ۲ واحد

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف درس: آشنایی اجمالی با ادیان مهم جهان (غیر از اسلام) و تحولات تاریخی هر یک

سر فصل:

- اصطلاح شناسی ادیان

- منابع مهم ادیان

- ادیان ابتدایی: تعریف، ویژگیها و گستره جغرافیایی، ادیان قدیم مصر و بین النهرین و آریائیان

- ادیان خاور دور: ادیان چین، تائوئیسم، کنفوسیوس، شینتو

- ادیان هندی: ویشنو پرستی، شیوا پرستی، معرفی وداها، اوبانیشادها، مهابهاراته، رامانیه

- دین بودا: دو فرقه عمده و تحولات آن در هند و چین و ژاپن و منابع مهم

- دین زرتشت: ادبیات، تاریخ تحولات تا ورود اسلام، منابع مهم، مانویت و مزدک

- یهودیت: سیر تاریخی، معتقدات، منابع مهم

- مسیحیت: سیر تاریخی، فرق مهم، اجزاء کتاب مقدس، از رنسانس تا رفرماسیون، از رفرماسیون تاکنون

امکانات مورد نیاز:

کتابخانه حاوی منابع مهم ادیان بویژه کتب مقدس همه ادیان

راهنمایی های کمک آموزشی:

بازدید از مراکز دینی مانند کلیساها، کنیسه ها و آتشکده ها و بازدید از مراسم مذهبی هر یک

روش آزمون: روش مرسوم

گزیده منابع:

- تاریخ جامع ادیان / جان ناس

- تاریخ مختصر ادیان / فلیسین شاله

- آشنایی با تاریخ ادیان / غلامعلی آریا

مقالات مربوطه در:

Encyclopedia Of Religion and Ethich -

Encyclopedia Of Religion -

Encyclopedia Of Britanica -

سرفصل

دروس تخصصی

عنوان درس: تاریخ عصر جاهلی و صدر اسلام تا سال ۱۱ هجری

مشخصات درس:

شماره درس: حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته

تعداد واحد: ۳ واحد

تعداد ساعت: ۴۸ ساعت

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف درس:

آشنایی با سیره‌ی رسول خدا (ص)، تاریخ و محیط پیدایش اسلام، و آشنایی با تاریخ بعثت تا رحلت پیامبر اکرم (ص)

سر فصل:

- رویکردها در سیره نگاری

- بررسی انتقادی منابع سیره نبوی

- بررسی جغرافیای سیاسی، اجتماعی و اقتصادی جزیره‌العرب عصر جاهلی

- وضع فرهنگی و تمدنی جزیره‌العرب پیش از بعثت

- آشنایی با حکومت‌های عرب شمالی و جنوبی (حکومت‌های یمانی، غسانی و لخمی)

- بررسی تاریخ حجاز در دهه‌های قبل از بعثت و تاریخ اجداد پیامبر

- بررسی تاریخ حیات رسول خدا (ص) از میلاد تا بعثت

- معرفی ویژگی‌ها و شرایط عصر بعثت، تشریح مراحل دعوت و شیوه‌های آن با استناد به آیات قرآن

- از آغاز دعوت عمومی تا هجرت به حبشه

- از هجرت به حبشه تا پایان دوران مکی

- وضع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی یثرب پیش از هجرت رسول خدا (ص)

- هجرت به مدینه: بررسی ساختار اجتماعی، اعتقادی و اقتصادی دولت شهر مدینه

- تاریخ تحولات و اهم رخداد‌های عصر مدنی از سال دوم هجرت تا فتح مکه (شامل غزوات و سرایا)

- از فتح مکه تا رحلت رسول خدا (ص)

امکانات مورد نیاز:

- فیلم، اسلاید و نقشه‌های آموزشی

راهنمایی‌های کمک آموزشی:

- سفر پژوهشی و علمی

- استفاده از نقشه، فیلم، عکس و اسلاید

روش ارزیابی: ارزشیابی مستمر و آزمون نهایی

گزیده منابع:

- سیره‌ی ابن اسحاق، السیرة النبویة ابن هشام، مغازی واقدی، السیرة الحلبیة، الارشاد و ...

- تاریخ صدر اسلام / غلامحسین زرگری نژاد

- سیره پیامبر (نبوی) / عباس زریاب خویی

- تاریخ پیامبر اسلام / محمد ابراهیم آیتی

- علی هامش السیرة / طه حسین

- سنن النبى / علامه سید محمدحسین طباطبائی

- المستشرقون و السیرة النبویة / عمادالدین خلیل

- المفصل فی تاریخ العرب قبل الاسلام / جواد علی

- بلوغ الارب / آلوسی

عنوان درس: تاریخ عصر خلفای راشدین تا سال ۴۱ هجری

مشخصات درس:

شماره درس: حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته

تعداد واحد: ۲ واحد

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

نوع واحد: نظری

پیش نیاز:

هدف درس:

آشنایی با تحولات سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، اعتقادی و اقتصادی عصر خلفای راشدین (از (۱) تا (۴) هجری)

سرفصل:

- رویداد سقیفه و مسأله‌ی جانشینی رسول خدا (ص)
- خلافت ابوبکر بن ابی‌قحافه: جنگ‌های رده، اوضاع اجتماعی و شروع فتوحات اسلامی
- خلافت عمر بن خطاب: ادامه‌ی فتوحات در شرق و غرب، پیامدهای فتوحات اسلامی، سیره‌ی فردی و حکومتی خلیفه دوم، چگونگی قتل خلیفه، بررسی ساختار شورای ۶ نفره
- خلافت عثمان بن عفان: تداوم فتوحات، سیاست‌های اقتصادی، سیاست‌های اجتماعی، تحولات فرهنگی و اجتماعی جامعه، شورش و مخالفت با خلیفه، قتل عثمان و بازتاب آن در جامعه
- خلافت علی بن ابی‌طالب (ع): نحوه به خلافت رسیدن، سیره‌ی سیاسی و اقتصادی امیرالمؤمنین (ع)
- واقعه‌ی جمل زمین‌ها و پیامدها، انتقال پایتخت به کوفه و بررسی جامعه کوفه، واقعه‌ی صفین (زمین‌ها و پیامدها)، خوارج و واقعه‌ی نهروان، شهادت امیرالمؤمنین (ع)، جانشینی امام حسن (ع)
- دوران خلافت کوتاه امام حسن (ع): صلح امام حسن (ع) با معاویه، و بررسی و تحلیل مبانی آن

امکانات مورد نیاز:

- اسلایدها و نقشه‌های آموزشی

راهنمایی های کمک آموزشی:

- استفاده از نقشه‌ها، اسلایدها و اطلس‌های تاریخی

- معرفی منابع مختلف به دانشجویان

روش ارزیابی: ارزشیابی مستمر و آزمون نهایی

گزیده منابع:

- کلیه تاریخهای عمومی اسلامی

- الجمل / شیخ مفید

- الغارات / ثقفی کوفی

- وقعة صفین / نصر بن مزاحم

- جانشینی حضرت محمد(ص) / ویلفرد مادلونگ

- الفتنة الكبرى / طه حسين

- فاطمة الزهراء و القاطميون / عباس محمود عقاد

- علی (ع) و بنوه / طه حسين

- المسلمون و البيزنطيون و الأرمن في ضوء كتابات / سونويس

- فتوح البلدان / بلاذري و سایر کتب فتوح (ابن اعثم، ازدي، واقدی و ...)

- الفتوح الإسلامية بعد عهد الفتوحات النبوی / احمد بن زیني دحلان

- الطريق الى المدائن / احمد عادل كمال

- الطريق الى دمشق / احمد عادل كمال

- فتح العرب للشام / جرج مرعى حداد

عنوان درس: تاریخ تحولات جهان اسلام در عصر امویان

مشخصات درس:

شماره درس: حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته

تعداد واحد: ۲ واحد تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

نوع واحد: نظری پیش نیاز:

هدف درس: آشنایی با تاریخ تحولات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی دوره حکومت امویان (از ۴۱ تا ۱۳۲ هـ)

سر فصل:

- معرفی منابع و مطالعات در حوزه تاریخ امویان
- بررسی تاریخ تحولات سیاسی از آغاز تاسیس دولت اموی تا جانشینی یزید و واکنشهای مختلف نسبت به آن
- یزید و سیاست های تخریبی از جمله: حادثه کربلا و شهادت امام حسین (ع) و پیامدهای آن و واقعه حره و تخریب کعبه
- بررسی چگونگی تغییر خلافت از شاخه‌ی سفیانی به خلافت مروانی
- بررسی عصر خلافت عبدالملک بن مروان و سیاست‌های قومی و قبیله‌ای
- تحولات کوفه و قیام مختار و رخدادهای مکه و سرکوب عبدالله بن زبیر
- آشنایی با چگونگی تثبیت حکومت مروانی
- ادامه فتوحات اسلامی در سرزمین های خلافت شرقی و خلافت غربی
- بررسی خلافت و لید بن عبدالملک و سلیمان بن عبدالملک
- بررسی حیات حضرت زین العابدین (ع)
- دوران خلافت عمر بن عبدالعزیز، تحولات و سیاستهای اقتصادی و اجتماعی
- عصر هشام بن عبدالملکو رخدادهای سیاسی و فرهنگی
- عصر امام باقر(ع) و امام صادق(ع) و زمینه های تحولات علمی و فرهنگی
- ویژگی های فرهنگی و تمدنی عصر امویان
- تشکیلات دیوانی و دولتی و موسسات اقتصادی و ضرابخانه ها
- قیامهای علویان و سادات

- آشنایی با زمینه های قیامهای شعوبی در عصر اموی
- عصر واپسین خلیفه اموی، مروان بن محمد و جگونگی سقوط حکومت امویان
- بررسی علل و زمینه های سقوط امویان

امکانات مورد نیاز:

- نقشه های جغرافیای تاریخی، اسلایدهای آموزشی
- اردوهای داخلی و برون مرزی به ویژه به شامات

راهنمایی های کمک آموزشی:

- معرفی منابع مفید و مآخذ مختلف به ویژه مآخذ جدیدی که در دنیای عرب درباره امویان نوشته شده است
- استفاده از نقشه، اسلاید و فیلم های آموزشی

روش آزمون: ارزشیابی مستمر و پایان ترم

گزیده منابع:

- منابع تاریخ عمومی از جمله:
- تاریخ الرسل و الملوک / طبری - تاریخ یعقوبی - مروج الذهب و التنبيه و الاشراف / مسعودی - فتوح شام / ابن عبدالحکم - الفتوح / ابن ائثم کوفی - فتوح البلدان و الانساب و الاشراف / بلاذری
- المعاویة فی المیزان / عباس محمود العقاد
- تاریخ سیاسی اسلام / حسن ابراهیم حسن
- دولة الامویة / طفقوش
- تاریخ خلافت اموی (دولة الامویة) / یوسف العث
- الاسلام و الدولة الامویة / محمد عبدالحی شعبان

عنوان درس: تاریخ تحولات جهان اسلام در عصر عباسیان تا سقوط بغداد

مشخصات درس:

شماره درس: حیطة آموزشی: محتوای تخصصی رشته

تعداد واحد: ۳ واحد تعداد ساعت: ۴۸ ساعت

نوع واحد: نظری پیش نیاز:

هدف درس: آشنایی با تحولات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی جهان اسلام در عصر خلافت عباسیان از

۱۳۲-۶۵۶.ق

سرفصل:

- معرفی منابع و مطالعات در حوزه خلافت عباسیان

- شرح شکل‌گیری دعوت عباسیان و معرفی قیام‌های ضد اموی

- گسترش دعوت در خراسان و بررسی نقش ابومسلم و معرفی علل پیروزی نهضت عباسیان در خراسان بزرگ

- تأسیس خلافت عباسیان و شرح تحولات سیاسی، جنبشهای اجتماعی، تحولات فرهنگی و تمدنی، اوضاع اقتصادی،

تحولات فکری و عقیدتی دوره نخست از سفاح تا معتصم

- اوضاع علویان و شیعیان با تکیه بر ائمه شیعه

- عصر سلطه ترکان از معتصم تا تصرف بغداد توسط آل بویه: تحولات سیاسی - حوزه قدرت و نفوذ خلیفه - روابط

دستگاه خلافت با حکومت‌های نیمه مستقل - شکل‌گیری نظام امیرالامرائی و آسیب‌های آن - معرفی تحولات فرهنگی،

اقتصادی قلمرو عباسیان - اوضاع علویان و شیعیان با تکیه بر ائمه شیعه

- تشریح چگونگی سلطه آل بویه بر بغداد و معرفی تحولات سیاسی و اجتماعی - تحولات فرهنگی و تمدنی -

اوضاع اجتماعی و اقتصادی قلمرو عباسیان در قرن چهارم هجری

- وضعیت سیاسی و اجتماعی و فرهنگی خلافت عباسیان از حمله طغرل تا حمله هلاکو

- چگونگی و دلایل سقوط خلافت عباسیان و معرفی تحولات سیاسی، روابط خلیفه و امرا - تحولات فرهنگی و

اجتماعی - بررسی زمینه های حمله مغول به بغداد و سقوط بغداد

- بررسی کلی ساخت قدرت و سیاست در دستگاه خلافت عباسی و تحول آن در دوره های مختلف

- تحلیل پیامدهای سقوط خلافت عباسی در جهان اسلام و بررسی ویژگی ها و ساختار فرهنگ و تمدنی عصر عباسیان و معرفی فعالیت های علمی جامعه اسلامی در عصر عباسیان و معرفی نهضت ترجمه

امکانات مورد نیاز:

- امکان اردوهای داخلی و برون مرزی

- نقشه های جغرافیای تاریخی

راهنمایی های کمک آموزشی:

- معرفی منابع مفید و مآخذ جدید به زبانهای مختلف

- استفاده از نقشه ها، اسلایدها و فیلم های آموزشی

روش آزمون: ارزشیابی مستمر و پایان ترم

گزیده منابع:

- طبری / الرسل و الملوك - یعقوبی / تاریخ یعقوبی - مروج الذهب و التنبيه و الاشراف / مسعودی -- الفتح / ابن اعثم

کوفی - فتوح البلدان و الانساب و الاشراف / بلاذری - تاریخ فخری / ابن طقطقی - احکام السلطانیة / ماوردی -

- تاریخ بغداد / خطیب بغدادی بغداد فی تاریخ الخلافة العباسیة / ابن طیفور

- تاریخ الدولة العباسیة / یوسف العث اخبار الدولة العباسیة / مجهول المؤلف

- تاریخ سیاسی اسلام / حسن ابراهیم حسن

- اخبار برامکه

- برمکیان / لوسیون بووا

- عصر المأمون / احمد رفاعی

- تاریخ خلافت عباسی / سید احمد رضا خضری

- تاریخ تمدن اسلام / جرجی زیدان

- جنبشهای دینی ایرانی / غلامحسین صدیقی
- تمدن اسلامی در قرن چهارم / آدام متر
- طبقات سلاطین اسلام / استانلی لین پول
- تحول مبانی مشروعیت خلافت از آغاز تا فروپاشی عباسیان / حاتم قادری
- تاریخ دولتهای اسلامی / لین پول
- تاریخ ملل و دول اسلامی / بروکلیمان

عنوان درس: تاریخ اسلام در شام و مصر

مشخصات درس:

شماره درس: حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته

تعداد واحد: ۳ واحد
تعداد ساعت: ۴۸ ساعت

نوع واحد: نظری
پیش نیاز:

هدف درس: آشنایی با تحولات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی جهان اسلام در حوزه شامات و مصر

سر فصل:

- معرفی منابع و مطالعات حوزه ی شام و مصر و بیان جغرافیای سیاسی شامات
- فتوحات اسلامی و خط سیر فاتحان مسلمان در شامات
- شکل گیری دولت امویان در در شام
- پراکندگی قبائل عربی در شام و معرفی قبائل حکومتگر در شام و شامات (بنی عقیل- آل مرداس .بنی معن و طولونی و اخشیدی و.....)
- شکل گیری دولتهای مستقل در شام (حمدانیان، زنگیان، سلاجقه شام، بنی مرداس و ...)
- مصر از فتح اسلامی تا عصر طولونی و اخشیدی
- تأسیس دولت فاطمیان در مصر
- تاریخ تحولات سیاسی و اقتصادی و اجتماعی مصر در عصر فاطمیان
- تحولات فرهنگی و تمدنی در شمال آفریقا و قلمرو خلافت فاطمی
- پیدایش دولت ایوبی، از آغاز تا فروپاشی
- شکل گیری و تأسیس دولت مملوکی از آغاز تا سقوط به دست عثمانی با تکیه بر مهم ترین تحولات تأثیرگذار

راهنمایی های کمک آموزشی:

- معرفی منابع مفید و مآخذ جدید به زبانهای مختلف
- استفاده از نقشه ها، اسلایدها و فیلم های آموزشی

روش آزمون: ارزشیابی مستمر

گزیده منابع:

- ابن عبدالحکم، فتوح مصر و مغرب و اندلس، - الدولة العربية في اسبانية / ابراهيم بيضون
- تحقيق عبدالمنعم عامر، القاهرة، ۱۹۶۱.
- مؤلف مجهول، اخبار المجموعة في فتح
- الاندلس و ذکر امرائها، مدريد، ۱۸۶۷.
- ابن اياس، ابوالبركات محمد بن احمد، كتاب
- تاريخ مصر المعروف بـ "بدايع الزهور في وقايح الدهور" طبعة بولاق، ۱۳۱۱هـ.ج.
- مؤلف مجهول، الحلل الموشية في ذكر الاخبار
- المراكشية، الرباط، نشر علوش، ۱۹۳۶.
- ابي عبدالله محمد بن ابي القاسم الرعيني
- القيرواني، المعروف بابن ابي دينار، المؤنس في اخبار إفريقية و تونس، تحقيق و تعليق محمد شمام، تونس، المكتبة العتيقة، ۱۹۶۷.
- ابي اسحاق ابراهيم بن القاسم المشهور بالرقيق
- القيرواني، تاريخ إفريقية و المغرب، تونس، مطبعة الوسط بتونس، ۱۹۶۷.
- بن عذارى المرأكشي، البيان المغرب في أخبار
- الاندلس و المغرب، بيروت، درا الثقافة، ۱۹۸۳.
- ابن جوزي، المنتظم في تاريخ الملوك و الأمم، هند، حيدر آباد، ۱۳۵۷هـ.ق.

عنوان درس: تاریخ اسلام در مغرب و اندلس

مشخصات درس:

شماره درس: حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته

تعداد واحد: ۲ واحد تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

نوع واحد: نظر پیش نیاز:

هدف: آشنایی دانشجویان با تاریخ تحولات سیاسی، اجتماعی، نظامی و اقتصادی در مغرب اسلامی و اندلس تا سقوط

اندلس

سرفصل:

- معرفی منابع و تحقیقات در حوزه مطالعاتی تاریخ مغرب اسلامی و اندلس
- حدود جغرافیایی افریقه، مغرب اسلامی و اندلس
- فتوحات اسلامی در افریقه، مغرب و اندلس
- مغرب و افریقه در عصر خلفای اسلامی از زمان فتح تا شکل گیری دولت های مستقل و نیمه مستقل
- حضور جریان های علوی و خوارج در تحولات سیاسی افریقه و مغرب اسلامی و شکل گیری دولتهای محلی چون ادرسیان، اغلیبان، بنی رستم، بنی مدار و فاطمیان و موحدان، مرا بطون و ...
- بررسی و تشریح تاریخ تحولات اندلس از فتح اسلامی تا برآمدن امویان اندلس
- شکل گیری خلافت امویان در اندلس و تشریح تاریخ سیاسی، تحولات علمی و فرهنگی
- سقوط امویان و ملوک الطوائفی
- سقوط اندلس و بررسی تحلیلی آن
- تأثیرات حضور مسلمین در اندلس بر تاریخ اروپا

- امکانات مورد نیاز:

- امکان اردوهای داخلی و برون مرزی

- استفاده از نقشه، اسلاید و فیلم های آموزشی و نقشه های جغرافیایی

- روش آزمون: ارزشیابی مستمر و آزمون های معمول

فهرست منابع

- ابن عبدالحکم، فتوح مصر و مغرب و اندلس، تحقیق عبدالمنعم عامر، القاهرة، ۱۹۶۱.
- مؤلف مجهول، اخبار المجموعة فی فتح الاندلس و ذکر امرائها، مدريد، ۱۸۶۷.
- ابن ایاس، ابوالبرکات محمد بن احمد، کتاب تاریخ مصر المعروف بـ "بدايع الزهور فی وقایع الدهور" طبعة بولاق، ۱۳۱۱ هـ.ج.
- مؤلف مجهول، الحلل الموشية فی ذکر الاخبار المراكشیه، الرباط، نشر علوش، ۱۹۳۶.
- ابى عبدالله محمد بن ابى القاسم الرعینى القيروانى، المعروف بابن ابى دينار، المؤنس فی إخبار إفريقية و تونس، تحقیق و تعليق محمد شمام، تونس، المكتبة العتيقة، ۱۹۶۷.
- ابى اسحاق ابراهيم بن القاسم المشهور بالرقیق القيروانى، تاریخ إفريقية و المغرب، تونس، مطبعة الوسط بتونس، ۱۹۶۷.
- بن عذارى المراكشى، البيان المغرب فی أخبار الاندلس و المغرب، بيروت، درا الثقافة، ۱۹۸۳.
- ابن جوزى، المنتظم فی تاریخ الملوك و الأمم، هند، حيدر آباد، ۱۳۵۷ هـ.ق.
- محبى الدين عبدالواحد بن على التميمى المراكشى، المعجب فی تلخیص أخبار المغرب، القاهرة، ضبطه و صححه و علق حواشیه و انشاء مقدمة، محمد سعيد العريان و محمد العربى العلمى، ۱۹۴۹.
- على بن موسى بن محمد بن سعيد، المغرب فی حلى المغرب، حققه و علق عليه شوقى ضيف، القاهرة، دارالمعارف، ۱۹۸۰.
- ابى عبيدالله بن عبدالعزيز البكرى، المغرب فی ذكر إفريقية و المغرب، القاهرة، دارالكتاب الاسلامى.
- تقى الدين أحمد بن على المقرزى، أتعاض الحنفا بأخبار الأئمة القاطمين الخلفاء، صنع فهارسة جمال الدين الشيال، القاهرة، دار الفكر العربى، ۱۹۴۸.
- عمارة اليمنى، كتاب النكت العصرية فی اخبار الوزارة المصرية، باريس، طبعة درنبرج، ۱۸۹۷.
- جمال الدين ابى الحسن على بن ظافر الأذى المصرى، أخبار الدول المنقطعة، مقدمة و تعقيب إندرية فرية، القاهرة،

مطبوعات المعهد العلمي الفرنسي للآثار الشرقية، ١٩٧٢.

ابن سعيد المغربي، النجوم الزاهرة فى حلى حضرة القاهرة، تحقيق حسين نصار، القاهرة، مطبعة دارالكتب المصرية، ١٩٧٠.

ابن تغرى بردى الاتابكى، النجوم الزاهرة فى ملوك مضر و القاهرة، بيروت، دارالكتب العلمية، ١٤١٣.

محمد بن خلف بن حيان، أخبار القضاة، مطبعة الاستقامة بالقاهرة، نشرذ المكتبة التجراية الكبرى، ١٩٤٧.

ابن العبرى، مختصر الدول، بيروت، ١٨٩٠.

بدرالدين العيني، تاريخ دولة بنى العباس والولويين و الفاطميين مخطوطة بمكتبة الاهلية

القضاى، عيون المعارف و فنون أخبار الخلايف، مخطوطة بمكتبة الاهلية

ابن ابيك الدوادارى، الدرّة المضيئة فى اخبار الدولة الفاطمية القاهرة ١٩٥١.

محمد الغزالى، تحفة الجليل فى أخبار مصر و النيل، المخطوطة بمصر

شهاب الدين أحمد بن على بن حجر الشافعى المصرى، رفع الإصر عن قضاة مصر،

تقى الدين مقرىزى، المواعظ و الاعتبار فى ذكر الخطط و الآثار، بولاق، ١٢٧٠.

تقى الدين مقرىزى، سلوك المعرفة دول الملوك، تحقيق مصطفى زيادة، القاهرة، ١٩٣٦.

ابن القوطى، الحوادث الجامعة و التجارب النافعة فى مائة السابعة، بغداد، ١٣٥١هـ

عبدالرحمن بن اسماعيل ابوشامة، كتاب الروضتين فى اخبار الدولتين النورية و الصلاحية، القاهرة، ١٢٨٧.

- عنوان درس: تاریخ اسلام در آسیای مرکزی و شبه قاره هند

- مشخصات درس:

- شماره درس: - حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته

- تعداد واحد: ۲ واحد - تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

- نوع واحد: نظری - پیش نیاز:

هدف درس: آشنایی با تحولات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی سرزمینهای شرق اسلامی و تاریخ اسلام در

آسیای مرکزی، شبه قاره هند و شرق آسیا

سرفصل:

- حدود جغرافیایی آسیای مرکزی و سرزمین های شرق اسلامی، شبه قاره هند و شرق آسیا

- تاریخچه سیاسی و فرهنگی آسیای مرکزی پیش از ورود اسلام

- فتوحات اسلامی در آسیای مرکزی و گسترش اسلام در آن سرزمین در قرون اول و دوم هجری

- برآمدن سامانیان و نقش آنان در تحولات فرهنگی و اجتماعی در آسیای مرکزی

- حضور سلجوقیان و خوارزمشاهیان در منطقه

- دولت قراخانیان

- دولت قراختائیان

- سایر خانان ترک منطقه

- آسیای مرکزی در عصر مغولان و تیموریان

- خانان آسیای مرکزی از سقوط تیموریان تا انضمام به روسیه تزاری (خانان سیر اردو، بات، طغاتیمر، شیبانیان،

امرای هشترخانی، خانان خیوه و خوقند، امرای منگیت)

- تاریخ اسلام در شبه قاره هند

- چگونگی فتوحات اسلامدر هند و گسترش اسلام در این سرزمین

- دوره سلاطین ترک

- دوره بابری یا مغولان هند

- دوره استعمار بریتانیا

- تاریخ هند از استقلال تاکنون

- تأثیرات فرهنگی و اجتماعی اسلام در شبه قاره هند
- تاریخ تفکرات اسلامی در شبه قاره و تأثیرات و تعاملات آن با سایر ادیان و فرق
- بررسی اجمالی ورود اسلام به چین و تاریخ تحولات مسلمین در این سرزمین
- بررسی اجمالی ورود اسلام به جنوب شرق آسیا و تاریخ تحولات مسلمین در این سرزمینها

- امکانات مورد نیاز:

- امکان اردوهای داخلی و برون مرزی

- نقشه ها و اسلایدهای آموزشی

روش آزمون: ارزشیابی مستمر و آزمون پایان ترم

گزیده منابع:

- جهانگشای جویی

- سفرنامه ابن فضلان

- تاریخ یمنی / عتبی

- اعراض السیاسه / سمرقندی

- تاریخ فرشته

- زین الاخبار / گردیزی

- تاریخ بخارا / نرشخی

- تاریخ تشیع در هند / هالیستر

- ترکستان نامه / بارتولد

- شیعه در هند / عباس اطهر رضوی

- مسلمانان هند بریتانیا / پیر هاردی

- تاریخ آسیای مرکزی در دوران اسلامی / غلامرضا ورهرام

- آسیای میانه و ماوراءالنهر / آ. بلنیکسکی

- اسلام و مسلمانان در آسیا مرکزی و قفقاز / مجموعه مقالات

- امیراطوری صحرانوردان / رنه گروسه

- خراسان بزرگ / احمد رنجبر

- تاریخ سیاسی و اجتماعی آسیای مرکزی / بارتولد

- تاریخ غزنویان / باسورث

- تاریخ دولت خوارزمشاهیان / قفص اوغلی

- امکانات مورد نیاز:

- نقشه اسلاید و فیلم آموزشی

- سفر علمی

- روش آزمون: ارزشیابی مستمر و آزمون پایان ترم

گزیده منابع:

- تاریخ اسلام (کمبریج) بخش عثمانی / فضائل سلاطین بنی عثمان / احمد الحموی
- تاریخ امپراتوری عثمانی / هامرپورگشتال / تاریخ الدولة العثمانية / اسماعیل سرهنگ
- دولت عثمانی، از اقتدار تا زوال / احمد یاقی [یاغی] / استانبول و تمدن امپراتوری عثمانی / برنارد لوئیس
- تاریخ امپراتوری عثمانی / اوزون چارشیلی / البلاد العربية و الدولة العثمانية / ساطع الحصری
- تاریخ عثمانی / رزق سلیم / فتح العثمانيين / محمد عبدالطیف
- امپراتوری عثمانی، عصر متقدم / خلیل اینالچق / مشروطه عثمانی / حسن حضرتی
- تاریخ امپراتوری عثمانی و ظهور ترکیه جدید / استنفورد جی. شاو و ازل کورال شاو

- عنوان درس: تاریخ جنگ‌های صلیبی در شام و شمال آفریقا

- مشخصات درس:

- شماره درس: حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته و مهارت‌های کاربردی

- پیش‌نیاز: ندارد تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

- تعداد واحد: ۲ واحد نوع واحد: نظری

هدف درس: آشنایی با جنگ‌های صلیبی و علل بروز و پیامدهای آن و شناخت اوضاع سیاسی، اجتماعی فرهنگی

شام و مصر در عصر جنگ‌های صلیبی

سرفصل:

- تشریح جغرافی نظامی و پراکندگی شهرهای مسلمان نشین درگیر جنگ‌های صلیبی

- علل بروز جنگ‌های صلیبی و تشکیل امارت‌های صلیبی نشین

- بررسی وضعیت جهان اسلام در آستانه جنگ‌های صلیبی

- سالشمار سیاسی دولت‌های شمال آفریقا و شام درگیر در جنگ‌های صلیبی

- بررسی تاریخی جنگ اول تا هشتم

- اوضاع سیاسی و اقتصادی و فرهنگی شهرهای شام و مصر و شمال آفریقا هم عصر جنگ‌های صلیبی

- آخرین نبردهای صلیبی

- آثار و نتایج جنگ‌های صلیبی در سرزمین‌های اسلامی

- بررسی علل شکست صلیبیان از مسلمانان

- امکانات مورد نیاز:

- نقشه اسلاید و فیلم آموزشی و سفر علمی

- روش آزمون: ارزشیابی مستمر و آزمون معمول

- فهرست منابع:

- تاریخ ابن الفرات / ابن فرات

- الكامل فی التاريخ / ابن اثیر

- بدائع الزهور فی وقائع الدهور / ابن ایاس

- النجوم الزاهرة / ابن تغری بردی

- تاریخ قلاتسی معروف به ذیل تاریخ دمشق / ابن قلاتسی

- مفرج الکروب فی اخبار بنی ایوب / ابن واصل

- التاريخ المنصوری / ابن النظيف حموی

- الروضتين فی اخبار الدولتين / ابوشامه

- كتاب البرق الشامي / عمادالدين كاتب اصفهانی

- تاریخ الزمان / ابن عبری

- الصليبيون و اسماعيليه الشان فی عصر الحروب الصليبيه / اسامه زكي زيد

- تاريخ الجهاد لظرد الغزاه الصليبيين / حومد

- الموسوعة الشامية فی تاريخ الحروب الصليبيه / اوتو

- الموسوعة الشامية فی تاريخ الحروب الصليبيه / زكار

- الحروب الصليبيه / باركر

- الحروب الصليبيه فی المشرق / برجواي

- تاريخ جنگهای صليبي / رانسيمان

عنوان درس: تاریخ اندیشه های سیاسی در جهان اسلام تا قرن ۱۰ هجری

- مشخصات درس:

- شماره درس: حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته و مهارتهای کاربردی

- پیش نیاز: ندارد
تعداد ساعت: ۲۲ ساعت

- تعداد واحد: ۲ واحد
نوع واحد: نظری

هدف درس: آشنایی با روند شکل گیری اندیشه های سیاسی در جهان اسلام و شناخت مبانی نظری آن

سرفصل

- معرفی منابع و مطالعات تاریخی در زمینه سیر تاریخ اندیشه های سیاسی در اسلام و تمدن اسلامی
- واژه شناسی و اصطلاح شناسی در حوزه مطالعات اندیشه ای (دین-سیاست-امامت-خلافت-دولت و....)
- مبانی اندیشه سیاسی در اسلام (قرآن و سیره)
- تاریخ جریان های سیاسی و شکل گیری اندیشه سیاسی در قرون اولیه اسلامی
- شکل گیری اندیشه سیاسی پس از رحلت نبی اکرم(ص) اندیشه سیاسی شیعه پس از سقیفه بنی ساعده
- مبانی نظری اندیشه سیاسی در تشیع (زیدیه- اسماعیلیه و امامیه)
- اندیشه سیاسی خوارج-مرجئه معتزله-اشاعره
- اندیشه های سیاسی فقهای اهل سنت ابوحنیفه- مالک بن انس-شافعی-حنبللی
- اندیشه سیاسی در آراء عالمان مسلمان: ابن مقفع-جاحظ-ابن قتیبه-باقلانی- بغدادی- خواجه نظام الملک- ماوردی-جوینی- خواجه نصیرالدین طوسی-غزالی- علامه حلی- رازی-ابن جماعه و ابن تیمیه- ابن خلدون
- فضل الله بن روزبهان خنجی- فارابی امام الحرمین جوینی
- معرفی آراء نخبگان و نظریه پردازان مسلمان معاصر در حوزه تفکر سیاسی سید جمال الدین اسدآبادی- شیخ محمد عبده-عبدالرحمن کواکبی- نائینی

- امکانات مورد نیاز:

- کتابخانه مجهز به کتاب دوره های مختلف

- اسناد و میکرو فیلم ها و مراکز اسناد و نسخ خطی

- - دستگاه اورهد برای نمایش اسلاید ها و اسناد

- روش آزمون: ارزشیابی مستمر و آزمون معمول

- امکانات مورد نیاز:

- اسناد و میکرو فیلم ها و مراکز اسناد و نسخ خطی

- - دستگاه اورهد برای نمایش اسلاید ها و اسناد

- راهنمایی های کمک آموزشی:

- بررسی اسناد و میکرو فیلم ها

- بازدید از نسخ خطی در مراکز و سازمانهای ذی ربط

- روش آزمون: ارزشیابی مستمر و آزمون معمول

- گزیده منابع:

- کتب منبع مذکور در سرفصل

- متون تاریخی به فارسی (عبدالحسین نوایی) / انتشارات سمت

- عنوان درس: قرائت و ترجمه متون تاریخی به عربی (۱)

- مشخصات درس:

- شماره درس: - حیطة آموزشی: مهارت‌های کاربردی و پژوهشی

- تعداد واحد: ۲ واحد - تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

- نوع واحد: نظری - پیش نیاز: ندارد

هدف درس: مهارت افزایی و توانمندسازی دانشجویان در قرائت، درک مطلب و ترجمه و بهره برداری از متون تاریخی

به زبان عربی

سر فصل:

- قرائت و ترجمه متون تاریخی عربی در ادوار مختلف تاریخ اسلام و ایران از قرن اول تا قرن پنجم هجری

- ترجمه و قرائت اشکال مختلف متون و اسناد در این دوره در قالب رساله ها، نامه ها، دستورالعملها و احکام و ...

مانند: نهج البلاغه - گزیده متون حدیثی - سیره ابن اسحاق و ابن هشام - وقعه صفین - الغارات - الاضنام - جمهرة

النسب - تاریخ طبری - تاریخ یعقوبی - مروج الذهب - فتوح البلدان بلاذری - انساب الاشراف - الارشاد و الجمل

شیخ مفید - تجارب الامم

- امکانات مورد نیاز:

- کتابخانه مجهز به منابع دست اول تاریخی به زبان عربی

- راهنمایی های کمک آموزشی:

- ترجمه متون توسط دانشجویان

- روش آزمون: ارزشیابی مستمر و آزمون های معمول

گزیده منابع:

- علاوه بر منابع مذکور در سرفصل، کتاب النصوص التاريخية (سازمان سمت)

عنوان درس: قرائت و ترجمه متون تاریخی به عربی (۲)

- مشخصات درس:

- شماره درس: - حیطه آموزشی: مهارت‌های کاربردی و پژوهشی

- تعداد واحد: ۲ واحد - تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

- نوع واحد: نظری - پیش نیاز: متون تاریخی به عربی (۱)

هدف درس: ایجاد توانایی‌های و مهارت‌های افزایی دانشجویان در قرائت، درک مطلب و ترجمه متون تاریخی عربی به منظور بهره‌برداری از منابع دست اول

سر فصل:

- قرائت و ترجمه متون تاریخی عربی در ادوار مختلف تاریخ اسلام و ایران از قرن پنجم تاکنون
- ترجمه و قرائت اشکال مختلف متون و اسناد در این دوران در قالب رساله‌ها، نامه، دستورالعملها، احکام و ... از جمله متونی چون مقدمه ابن خلدون - تاریخ الخلفاء سیوطی - تاریخ بغداد - صبح الاعشى - الاعلان بالتویخ - اسد الغابه - الکامل - البدء و التاریخ - تاریخ دمشق - النجوم الزاهرة - اخبار مکه - تاریخ المدینه المنوره - البدایة و النهایة - العقد الفرید - الصحیح فی سیرة الرسول - معالم المدرستین

- امکانات مورد نیاز:

- کتابخانه مجهز به منابع دست اول تاریخی به زبان عربی

- راهنمایی های کمک آموزشی:

- رایبه بخشهایی از متون برای ترجمه توسط دانشجو

- روش آزمون: ارزشیابی مستمر و آزمون های معمول

گزیده منابع:

- علاوه بر منابع مذکور در سرفصل، کتاب النصوص التاريخية (کسای)

- عنوان درس: قرائت و ترجمه متون تاریخی به انگلیسی (۱)

- مشخصات درس:

- شماره درس: - حیطه آموزشی: مهارتهای کاربردی و پژوهشی

- تعداد واحد: ۲ واحد - تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

- نوع واحد: نظری - پیش نیاز: ندارد

هدف درس: ایجاد توانایی در فهم منابع، متون و اسناد تاریخی به زبانهای خارجی (انگلیسی) و توانمندسازی دانشجویان در مراجعه مستقیم به منابع تاریخی و مطالعات تاریخ اسلام و ایران به زبان انگلیسی

سر فصل:

- انتخاب نمونه هایی از متون انگلیسی از جمله منابع عربی و فارسی ترجمه شده به زبان انگلیسی

- آثار مستشرقان چون، مونتگمری وات، مادلونگ، فلور، لمبتون، باسورث، اشیپولر و ..

- بررسی نمونه هایی از اسناد و معاهده ها با استفاده از آرشیو مراکز اسناد

- امکانات مورد نیاز:

- کتابخانه مجهز به منابع انگلیسی

- راهنمایی های کمک آموزشی:

- ترجمه متون برگزیده توسط دانشجو

- روش آزمون: ارزشیابی مستمر و آزمون های معمول

گزیده آزمون:

- Encyclopedia Of Islam

- Encyclpedia Of Religion and Ethich

- Encyclopedia Of Britanica

- جلد های مختلف تاریخ کمبریج مربوط به تاریخ اسلام و ایران

- انگلیسی برای دانشجویان تاریخ / سید محمد صفوی (سمت)

- گزیده متنها و راهنمای تاریخ ایران / وطن دوست (سمت)

- متون تاریخی ادوار مختلف / وطن دوست (سمت)

- عنوان درس: قرائت و ترجمه متون تاریخی به انگلیسی (۲)

- مشخصات درس:

- شماره درس: حیطه آموزشی: مهارت‌های کاربردی و پژوهشی

- تعداد واحد: ۲ واحد تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

- نوع واحد: نظری پیش نیاز: متون تاریخی به انگلیسی (۱)

- هدف درس: ایجاد توانایی در فهم منابع، متون و اسناد تاریخی به زبان انگلیسی و توانمندی دانشجو در مراجعه

مستقیم به منابع تاریخی و مطالعات تاریخ اسلام و ایران به زبان انگلیسی

سرفصل:

- انتخاب نمونه هایی از متون انگلیسی از جمله منابع عربی و فارسی ترجمه شده به زبان انگلیسی

- آثار مستشرقان چون، مونتگمری وات، مادلونگ، فلور، لمبتون، باسورث، اشپولر و ...

- بررسی نمونه هایی از اسناد و معاهده ها با استفاده از آرشیو مراکز اسناد

- عنوان درس: کلیات تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی

- مشخصات درس:

- شماره درس: حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته

- تعداد واحد: ۲ واحد
تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

- نوع واحد: نظری
پیش نیاز: ندارد

هدف درس: آشنایی دانشجویان با روند شکل گیری فرهنگ و تمدن اسلامی و شناخت نقش و جایگاه آن در تمدن جهانی

سرفصل:

-منابع و مطالعات و معرفی آراء صاحب نظران در باره تمدن اسلامی

-کلیات و اصطلاح شناسی، مفاهیم و تشریح واژگان کاربردی درحوزه تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی

- معرفی کلیات تمدن اسلامی و شاخصه های آن (تعریف تمدن اسلامی - مبانی شناخت تمدن اسلامی - ارکان تمدن

اسلامی و تاثیر و نقش و سهم تمدن های پیشین در شکل گیری تمدن اسلامی)

معرفی فرهنگ اسلامی شاخصه ها و ارکان و ویژگی های فرهنگ اسلامی

- علوم و نهضت علمی در تمدن اسلامی

-نهادهای آموزشی و کانون های تولید علم در تمدن اسلامی ساختار و نهادهای علمی در تمدن اسلامی

-هنر و معماری در تمدن اسلامی

تاثیر تمدن اسلامی بر تمدن غرب

ضعف و انحطاط تمدن اسلامی

تاثیر عوامل درونی در ضعف تمدن اسلامی

تاثیر عوامل بیرونی بر رکود تمدن اسلامی و اضمحلال آن

- امکانات مورد نیاز:

- راهنمایی های کمک آموزشی:

- استفاده از نقشه و تصاویر و فیلم های آموزشی و مستند در زمینه تمدن اسلامی

- بازدید از موزه و اماکن تاریخی به منظور آشنایی با مؤلفه ها و شاخصه های تمدنی

گزیده منابع:

قرآن کریم

نهج البلاغه

بلوغ الارب / الالوسی

المنتظم / ابن جوزی

طبقات الاطباء و الحكماء / ابن جلدجل

عقدالفرید / ابن عبدالربه

تذکره السامع / ابن جماعه

تاریخ فخری / ابن طقطقی

عیون النبأ فی الطبقات الاطباء / ابن ابی اصیبعه

ضحی الاسلام، ظهر الاسلام / احمدامین

تاریخ آموزش در اسلام / شلبی

تاریخ الانطاکی، یحیی بن سعید

البیان و التبیین / الجاحظ

نقش ایران در فرهنگ اسلامی / علی سامی

راهنمای صنایع اسلامی / دیماندا

خوشنویسی و فرهنگ اسلامی / شیمل

موسوعه النظم و الحضاره الاسلامیه / شلبی

الحضاره الاسلامیه / /فون کریمر

شکل گیری هنر اسلامی / گرابار

ماترالانافه فی المعالم الخلافه / قلقشندی

تاریخ تمدن اسلام و عرب / گوستاو لوبون

تاریخ الحضاره الاسلامیه فی العصور الوسطی / عبدالمنعم ماجد

مقان ایران در تاریخ اسلام / مارگولیوٹ

مروج الذهب و التنبیه و الاشراف / مسعودی

احسن التقاسیم فی معرفه الاقالیم / مقدسی

الدارس فی تاریخ المدارس / النعمی دمشقی

تأثیر اسلام در اروپا/ وات

تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی/ فاطمه جان احمدی

تمدن اسلامی در عصر عباسی /مکی / ترجمه سپهری

تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی /کاشفی

- عنوان درس: تاریخ علوم در تمدن اسلامی (۱)

- مشخصات درس:

- حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته

- شماره درس:

- تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

- تعداد واحد: ۲ واحد

- پیش نیاز: ندارد

- نوع واحد: نظری

هدف درس: آشنایی با مفهوم علم و طبقه بندی علوم در فرهنگ اسلامی و شناخت اجمالی از سیر تاریخی علوم نقلی در تمدن اسلامی

سرفصل:

مفهوم علم در قرآن و حدیث

مفهوم شناسی علوم اسلامی و علوم دخیله

طبقه بندی علوم از نظر علمای مسلمان و سیر تحول آن

ظهور اسلام و فتح سرزمینهای بیگانه و آشنایی با مؤسسات فرهنگی و تمدنی ملل مغلوب و آشنایی با علوم سایر ملل (

ایران، یونان، هند، قبط، بین النهرین، آسیای صغیر و ...)

تشکیل مراکز علمی در قلمرو اسلامی و نهضت ترجمه

علوم قرآنی: تاریخ، سیر پیدایش و مهمترین آثار به جا مانده

علوم حدیث: تعریف، تاریخ پیدایش و سیر آن، علم رجال و درایه

علم تفسیر: تاریخچه، مهمترین روشهای تفسیری و نخستین تفاسیر

علم فقه: تعریف، تاریخ پیدایش، مذاهب فقهی و ادوار آن

علم اصول: تاریخ و مهمترین آثار اصولی فریقین

علم زبانشناسی (لغت) تعریف، تاریخ پیدایش، اولین کتب لغت، لغت شناسان برجسته

- امکانات مورد نیاز:

راهنمایی های کمک آموزشی:

روش آزمون: ارزشیابی مستمر و آزمون های معمول

گزیده منابع:

احصاء العلوم / فارابی

الفهرست / ابن ندیم

مقدمه / ابن خلدون

مفاتیح العلوم / خوارزمی

الاتقان / سیوطی

تاریخ قرآن / رامیار

التفسیر و المفسرون / ذهبی

تاریخ حدیث / مدیر شانه چی

کلیات فی علم الرجال / سبحانی

آشنایی با علوم اسلامی / شهید مطهری

صحاح اللغة / جوهری

تأسیس الشیعه / سید حسن صدر

علم و تمدن در اسلام / سید حسین نصر

علم در اسلام / سید حسین نصر

تمدن اسلامی در عصر عباسی / محمد سپهری

- عنوان درس: تاریخ علوم در تمدن اسلامی (۲)

- مشخصات درس:

- حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته

- شماره درس:

- تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

- تعداد واحد: ۲ واحد

- پیش نیاز: تاریخ علوم در اسلام (۱)

- نوع واحد: نظری

هدف درس: آشنایی با سیر تاریخی تحول علوم عقلی و علوم دقیقه در تمدن اسلامی (منطق، فلسفه، ریاضیات پزشکی، کیمیا، حیل، و موسیقی)

سرفصل:

- چگونگی استفاده مسلمین از علوم عقلی و علوم دقیقه در تمدن اسلامی
- مراکز مهم علوم عقلی در سرزمین های اسلامی و مهمترین شخصیت های مؤسس در این حوزه
- ترجمه کتب فلسفی و نخستین متون مهم فلسفی پیدایش فلسفه اسلامی، اعتزال و فلسفه پیدایش منطق در اسلام، مخالفت با منطق، کتب منطقی مهم
- پیدایش ریاضیات اسلامی: علم عدد، جبر، مقابله، هندسه و ریاضیدانان بزرگ مسلمان و آثار مهم ریاضی
- پیدایش علم هیأت و نجوم، آلات نجومی، آثار نجومی، منجمان بزرگ مسلمان، رصدخانه های بزرگ سرزمین های اسلامی
- علم موسیقی در تمدن اسلامی، خاندان های بزرگ موسیقی دان مسلمان، کتب مهم در علم موسیقی
- طب در عصر جاهلی و صدر اسلام و پزشکان ادوار مورد نظر
- زمینه های پیدایش طب اسلامی، تأثیر طب سایر کانون های تمدنی و ترجمه کتب مهم پزشکی
- آشنایی با پزشکی در تمدن اسلامی و بزرگترین پزشکان مسلمان
- چشم پزشکی در اسلام، درمان بیماری های مربوطه، مهم ترین آثار و تألیفات چشم پزشکی
- داروسازی، پیدایش و سیر تحول آن و دارو سازان برجسته عالم اسلامی
- پیدایش علم کیمیا (شیمی) در اسلام، بزرگترین دانشمندان علم کیمیا، مهمترین کتب تألیف شده در علم کیمیا
- پیدایش علم حیل یا مکانیک، پیدایش آلات و ادوات مهم مورد استفاده در علم حیل، دانشمندان بزرگ علم حیل، آثار و تألیفات در علم حیل و فیزیک

- امکانات مورد نیاز:

- راهنمایی های کمک آموزشی

- بازدید از موزه ها

- پخش اسلاید و فیلم های آموزشی

- بازدید از بنیادهای پژوهشی مربوطه

- روش آزمون: ارزشیابی مستمر و آزمون های معمول

گزیده منابع:

- تاریخ الحکماء / قفطی

- تاریخ الحکما / اندلسی

- طبقات الامم / ابن صاعد

- تاریخ علوم عقلی در تمدن اسلامی / صفا

- تاریخ علوم و صناعات / پی یرروسو

- انتقال علوم یونانی به عالم عربی / دلیسی لیر

- تاریخ علم / سارتون

- علم و تمدن در اسلام / سید حسین نصر

- کارنامه اسلام / زرین کوب

- تمدن اسلامی در عصر عباسی / محمد سپهری

- تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی / فاطمه جان احمدی

- عنوان درس: تاریخ آموزش و نهادهای آموزشی در تمدن اسلامی

- مشخصات درس:

- شماره درس: - حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته

- تعداد واحد: ۲ واحد - تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

- نوع واحد: نظری - پیش نیاز: ندارد

هدف درس: آشنایی با تاریخ و تحول نهادهای آموزشی در اسلام و بررسی مهمترین مراکز آموزشی در تمدن اسلامی

سرفصل:

- نظام تعلیم و تربیت و جایگاه آن در اسلام

- مفهوم و مبانی تعلیم و تربیت اسلامی

- وضعیت تعلیم و تربیت و سوادآموزی در عربستان دوره جاهلی و صدر اسلام

- رویکردهای دانشمندان مسلمان در تعلیم و تربیت (مبتنی بر کتاب و سنت - صوفی و عرفانی - فلسفی - اجتماعی)

- معرفی مهمترین آثار تعلیم و تربیتی در تمدن اسلامی

- مراکز آموزشی: مکتب، مسجد جامع، زوایه، خانقاه، رباط، تربیه

- مهمترین مساجد و جوامع آموزشی: مسجد النبی، مسجد الحرام، جامع بصره، جامع کوفه، الازهر و

- پیدایش مدارس خصوصی

- بیت الحکمه ها و دارالعلم ها و دیگر مراکز آموزشی همچون بیمارستانها، رصدخانه ها، کتابخانه ها و ...

- پیدایش نظامیه و نقش خواجه نظام الملک

- سازمان اداری و مالی مدارس با تاکید بر نقش وقف

- مراحل آموزشی، روشهای تدریس و موارد درسی و وسایل و تدارکات و اجازه نامه ها و شهادت نامه ها و القاب

- تحلیلی از ادوار آموزش و پرورش در تمدن اسلامی

- تأثیر آموزش و پرورش اسلامی در تمدن غربی

- راهنمایی های کمک آموزشی:

- سفر علمی

- روش آزمون: ارزشیابی مستمر و آزمون های معمول

گزیده منابع:

- آموزش و پرورش اسلامی / ابوالفضل عزتی

- تاریخ آموزش در اسلام / شلبی

- منیة المرید / شهید ثانی

- تاریخ التریبۃ عند الامامیه / عبدالله فیاض

- المفصل فی تاریخ العرب / جواد علی

- تاریخ دانشگاههای بزرگ اسلامی / غنیمه

- اصول و فلسفه تعلیم و تربیت / شریعتمداری

- آموزش و دانش در ایران / ذبیح الصفا

- مبانی فلسفی آموزش و پرورش در ایران / فاطمه زیبا کلام

- مقالات مرتبط با سرفصل در EL2

- تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی / فاطمه جان احمدی

عنوان درس: تاریخ معاصر جهان اسلام (۱)

- مشخصات درس:
- شماره درس: - حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته
- تعداد واحد: ۲ واحد - تعداد ساعت: ۳۲ ساعت
- نوع واحد: نظری - پیش نیاز: ندارد

هدف درس: آشنایی با تحولات فکری، سیاسی و اجتماعی جهان اسلام در قرن ۱۹ میلادی

سر فصل:

- بررسی تحلیلی اوضاع کلی جهان اسلام در قرن نوزدهم میلادی
- سلطه‌ی استعماری غرب بر جهان اسلام و آثار سیاسی و فرهنگی آن
- زمینه‌های فکری و تاریخی تجدد خواهی در دنیای اسلام
- تفکر پان‌اسلامیسم، در کشاکش با سایر ایدئولوژیها
- آغاز عکس‌العمل علما و جریانهای فکری در جهان اسلام در برابر غرب و کوشش برای تجدید حیات اسلام
- زمینه‌های سیاسی، اجتماعی و اقتصادی جنبش‌های فکری و اصلاحی در مصر و شام: سید جمال، عبده، عراقی، رشید رضا، کواکبی، علی عبدالرزاق، مصطفی کامل
- جنبشهای عقیدتی و سیاسی در جهان اسلام در قرن نوزدهم: وهابیان در عربستان، سنوسی‌ها در لیبی، مهدیون در سودان و...

- امکانات مورد نیاز:

- نقشه‌ها، اسلایدها و فیلم‌های آموزشی

- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

- استفاده از نقشه‌ها، فیلم‌ها و اسلایدهای آموزشی

- فعالیت دانشجویی مبتنی بر انجام تحقیق در موضوعات منطقه‌ای

- روش آزمون: ارزشیابی مستمر و آزمون‌های معمول

گزیده منابع:

- سیری در اندیشه‌های سیاسی عرب / حمید عنایت

- اندیشه سیاسی در اسلام معاصر / حمید عنایت

- الاسلام فی القرن العشرين / عباس محمود العقاد

- اسلام در جهان امروز / ویلفرد کنتول اسمیت

- اسلام در جهان امروز / مارسل بوازار

- رویارویی‌های اندیشه‌گران ایران با ... / عبدالهادی حائری

- تشیع و مشروطیت در ایران / عبدالهادی حائری

- ایران و جهان اسلام / عبدالهادی حائری

- النظم الاسلامیة / صبحی صالح

- نهضت‌های صد ساله‌ی اخیر / شهید مرتضی مطهری

- طبایع الاستبداد / عبدالرحمن کواکبی

- زعماء الاصلاح فی العصر الحدیث / احمد امین

- الدعوة القومیة فی المجتمع العربی / ابوخلدون حصری

- نشأة الحركة العربیة / محمد عزة دروزة

- تاریخ امپراطوری عثمانی و ترکیه جدید / استانفورد جی. شاو

- تاریخ تفکر اسلامی در هند / عزیز احمد

- تاریخ بیداری ایرانیان / ناظم الاسلام کرمانی

- بلاد الشام و مصر من الفتح العثماني الى حملة نابليون / عبدالکریم رافق

مشخصات درس:

شماره درس: حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته

تعداد واحد: ۲ واحد

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف درس: آشنایی با تحولات فکری، سیاسی و اجتماعی جهان اسلام طی قرن‌های بیستم و بیست و یکم میلادی

سر فصل:

- بررسی تحلیلی اوضاع کلی جهان اسلام در آستانه‌ی قرن بیستم و سقوط امپراطوری عثمانی
- زمینه‌ها و نتایج استعمار غرب بر جهان اسلام و آثار سیاسی و فرهنگی آن در قرن بیستم میلادی
- آثار فکری و تاریخی تجدد خواهی در دنیای اسلام
- تفکر جدایی دین از سیاست و آثار آن در دنیای اسلام در قرن بیستم
- عکس العمل جریان های فکری در جهان اسلام در برابر غرب و کوشش برای تجدید حیات اسلام با تأکید بر موضع-گیری علما و اندیشمندان مسلمان
- جنبش‌های عقیدتی و سیاسی در جهان اسلام در قرن بیستم میلادی
- جنبش‌های فکری و اصلاحی در مصر و شام
- کوشش برای تقریب مذاهب و تأسیس و فعالیت دارالتقریب
- جنبشهای اصلاحی در جهان اسلام: افغانستان، پاکستان و هند
- جنبشهای سیاسی - اجتماعی در قرن بیستم در سرزمین های اسلامی
- نهضت شیخ شامل در قفقاز (رویارویی با کمونیسم)
- ثورة العشرین یا انقلاب ۱۹۲۰ عراق
- ظهور اخوان المسلمین و بررسی عقاید آنها (۱۹۲۸ م)
- اخوان المسلمین مصر از حسن البنا تا تلمسانی
- تحول در اخوان المسلمین و جناح بندی درونی: رادیکال‌ها (قطبی‌ها) و محافظه کاران (هضیبی‌ها)
- تحولات فکری، سیاسی و اجتماعی در جهان اسلام در قرن بیست و یکم

- امکانات مورد نیاز:

- نقشه‌ها، اسلایدها و فیلم‌های آموزشی

- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

- استفاده از نقشه‌ها، فیلم‌ها و اسلایدهای آموزشی

- فعالیت دانشجویی مبتنی بر انجام تحقیق در موضوعات منطقه‌ای

- روش آزمون: ارزشیابی مستمر و آزمون‌های معمول

گزیده منابع:

- سیری در اندیشه‌های سیاسی عرب / حمید عنایت

- اندیشه سیاسی در اسلام معاصر / حمید عنایت

- الاسلام فی القرن العشرين / عباس محمود العقاد

- اسلام در جهان امروز / ویلفرد کنت ول اسمیت

- اسلام در جهان امروز / مارسل بوازار

- رویارویی‌های اندیشه گران ایران با ... / عبدالهادی حائری

- تشیع و مشروطیت در ایران / عبدالهادی حائری

- ایران و جهان اسلام / عبدالهادی حائری

- النظم الاسلامیة / صبحی صالح

- نهضت‌های صد ساله اخیر / شهید مطهری

- طبایع الاستبداد / کواکبی

- زعماء الاصلاح فی العصر الحدیث / احمد امین

- الدعوة القومیة فی المجتمع العربی / ابو خلدون حصری

- نشأة الحركة العربیة / محمد عزة دروزة

- تاریخ امپراطوری عثمانی و ترکیه جدید / استانفورد جی. شاو

- تاریخ تفکر اسلامی در هند / عزیز احمد

- تاریخ بیداری ایرانیان / ناظم الاسلام کرمانی

- بلاد الشام و مصر من الفتح العثماني الى حملة نابليون / عبدالکریم رافق

عنوان درس: تاریخ اروپا از ابتدا تا انقلاب کبیر فرانسه

مشخصات درس:

- شماره درس: - حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته

- تعداد واحد: ۲ واحد - تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

- نوع واحد: نظری - پیش نیاز:

هدف درس:

- آشنایی با تاریخ تحولات سیاسی، اجتماعی و اقتصادی اروپا تا انقلاب فرانسه (یونان باستان، امپراتوری روم، قرون وسطای اروپا، اکتشافات جغرافیایی و تحولات علمی)

سرفصل:

- ۱- معرفی منابع و مآخذ هر دوره و مقطع
- ۲- بررسی تاریخ سیاسی یونان و روم: آشنایی با موقعیت و اوضاع جغرافیایی، موقعیت بری و بحری، اقوام و تمدنهای قدیم، زبان، معتقدات و زندگی اجتماعی قبایل یونانی، عصر هومر، تاریخ پیدایش شهرها و خصوصیات آنها و نظام دولت-شهر، اوضاع سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و معتقدات رومی ها، طبقات و وضعیت سپاه، توسعه قلمرو و تشکیلات روم، تقسیم امپراتوری، مناسبات روم با ایران، دستاوردهای تمدنی و فرهنگی و علل ضعف و زوال دولت و تمدن یونان و روم و ...
- ۳- بیزانس: شکل گیری دولت بیزانس، مناسبات با ایران، سقوط روم غربی، بیزانس و تاریخ تحولات مسیحیت، جنگهای صلیبی، ترکان عثمانی و رومی ها، فرهنگ و تمدن بیزانس و ...
- ۴- قرون وسطی: ابتدا و انتهای قرون وسطی، مسیحیت، پاپ و کلیسا، اوضاع زندگی مدنی و اقتصادی و فرهنگی در این دوره، فنودالیسم و مشخصات آن، جنگهای صلیبی و مناسبات اروپای قرون وسطی با دنیای اسلام و استفاده از دستاوردهای فرهنگی اسلام، دولت ها و کشورهای اروپایی در قرون وسطی، امپراتوری مقدس روم، رنسانس و تحولات فرهنگی ناشی از آن و ...
- تاریخ اروپا در قرون جدید: اکتشافات جغرافیایی (علل و نتایج آن)، نهضت پروتستان و تأثیر آن بر دنیای مسیحیت و کشورهای اروپایی، استعمار (علل و نتایج آن)، تحولات علمی و نتایج آن، اوضاع سیاسی اجتماعی اروپا در این دوره و ...

امکانات مورد نیاز:

راهنمایی های کمک آموزشی:

نقشه ها، اسلایدها و فیلم های آموزشی

روش آزمون: ارزشیابی مستمر و آزمون های معمول

گزیده منابع:

- تاریخ جهان / آلبرماله

- تاریخ جهان / دولاندلن

- تاریخ جهان نو / روز ولت پالمر

- تاریخ جنگهای صلیبی /

- سقوط امپراتوری روم

- تحولات روابط بین الملل از کنگره وین تا امروز / احمد تقیب زاده

عنوان درس: تاریخ اروپا از انقلاب کبیر فرانسه تا کنون

مشخصات درس:

شماره درس:

حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته

تعداد واحد: ۲ واحد

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف درس: آشنایی دانشجویان با تاریخ تحولات اروپا از انقلاب کبیر فرانسه تا کنون

سرفصل:

- ۱- معرفی منابع و آشنایی با مطالعات در حوزه‌ی تاریخ اروپا از انقلاب فرانسه تا کنون
 - ۲- تاریخ تحولات سیاسی و فرهنگی و اقتصادی اروپا در آستانه‌ی انقلاب کبیر فرانسه، زمینه‌ها و دلایل وقوع انقلاب کبیر فرانسه، اوضاع داخلی فرانسه در قرن ۱۸، تشکیلات اقتصادی، نارضایتی طبقات مردم - متفکران قرن ۱۸ فرانسه، تحولات پارلمانی و تأثیر سیاسی آن بر فرانسه، جنگ‌های هفت ساله، استقلال آمریکا و تأثیر آن بر فرانسه، ورشکستگی فرانسه، آغاز انقلاب فرانسه، فرار اشراف و اعدام شاه و ملکه و واکنش دولت‌های اروپایی در برابر انقلاب - عصر ترور و پایان آن، به قدرت رسیدن ناپلئون، جنگ‌های خارجی فرانسه و نتایج آن، تأثیر انقلاب فرانسه بر اوضاع اروپا، عصر ناپلئون، زمینه‌های قدرت‌گیری ناپلئون و اقدامات او، جنگ‌های عصر ناپلئون، و فرانسه - ی پس از ناپلئون، کنگره‌ی وین (جگونگی تشکیل کنگره و دولت‌های شرکت‌کننده)، نقش تالیران و نتایج کنگره‌ی وین بر وضع فرانسه و اروپا، انقلاب صنعتی و علل خیزش و گسترش آن و نتایج انقلاب صنعتی در داخل و خارج اروپا، بررسی تحولات فکری و علمی در قرن ۱۹ و آشنایی با جریان‌های فکری و سیاسی در اروپا پس از انقلاب کبیر فرانسه و پیدایش سوسیالیسم و تبعات آن در اروپا، پیدایش ناسیونالیسم
 - ۳- جنگ جهانی اول تاکنون: مقدمات، روند و نتایج جنگ جهانی اول، رقابت‌های مستعمراتی، اتحاد و اتفاق مثلث، صلح ورسای آثار و نتایج، تأسیس جامعه‌ی ملل، مقدمات، روند و نتایج جنگ جهانی دوم، جنگ سرد، پیدایش دول غیرمتعهد، شکل‌گیری سازمان ملل، بحران‌های خاورمیانه، جنبش‌های استقلال‌طلبی، اوضاع مناطق جهان پس از جنگ، فروپاشی بلوک شرق و نتایج آن، اوضاع جهان در آستانه قرن بیست و یکم، دستاوردهای فکری، فرهنگی و صنعتی
- این دوره
- ۴- استعمار نو و افق آینده

امکانات مورد نیاز:

نقشه، اسلاید و فیلم

راهنمایی های کمک آموزشی:

نقشه‌ها، اسلایدها و فیلم‌های آموزشی

روش آزمون: ارزشیابی مستمر و آزمون های معمول

منابع:

- تاریخ جهان / آلبرماله

- تاریخ جهان / دولاندلن

- تاریخ جهان نو / روز ولت پالمر

- تاریخ جنگهای صلیبی /

- سقوط امپراتوری روم /

- تحولات روابط بین الملل از کنگره وین تا امروز / احمد تقیب زاده

عنوان درس: آشنایی با جغرافیای سیاسی و مذهبی جهان اسلام در عصر حاضر

مشخصات درس:

شماره درس: حیطه آموزشی: آگاهی به اوضاع جهان اسلام

تعداد واحد: ۲ واحد

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف درس:

- آشنایی با جغرافیای سیاسی و پراکندگی قومی و مذهبی در دنیای اسلام در عصر حاضر به منظور ارائه تصویر صحیحی از اوضاع کنونی و افق آینده دنیای اسلام

سرفصل:

- موقعیت جغرافیایی و بنیادهای زیستی جهان اسلام (موقع ریاضی و نسبی، طبیعی و سیاسی جهان اسلام)
- قلمروهای جهانی از دیدگاه فقهاء اسلام (دارالاسلام، دارالکفر، دارالحرب، دارالعهد)
- پهنه بندی جغرافیایی و سرزمینی جهان اسلام (بررسی جغرافیای مرکز، شمال، غرب و شرق جهان اسلام و تقاطع های جغرافیایی)
- ترکیبات انسانی در جهان اسلام (توزیع جمعیت مسلمانان در سراسر جهان)
- ژئوپلیتیک مذهبی در جهان اسلام (ژئوپلیتیک تشیع و تسنن، پراکندگی مذهبی، زبانی و قومی در جهان اسلام)
- عوامل همگرایی و واگرایی در جهان اسلام (سیستم های همگرا و واگرا، شیوه های اسلام ستیزی و تشدید درگیریها)
- راهکارهای وحدت سیاسی، مذهبی جهان اسلام
- بررسی مناطق بحرانی جهان اسلام (فلسطین، افغانستان، عراق، آسیای مرکزی و قفقاز، بالکان، کشمیر و..)
- روابط جهان اسلام و غرب و پیامدهای ژئوپلیتیکی آن

امکانات مورد نیاز:

- نقشه های سیاسی روز ، اسلایدهای آموزشی

راهنمایی های کمک آموزشی:

- استفاده از نقشه، فیلم و اسلاید آموزشی

- معرفی منابع جدید و سوق دادن دانشجویان به مطالعه آخرین تحقیقات پیرامون جهان اسلام

روش آزمون: روش مرسوم

گزیده‌ی منابع:

- بینش اسلامی و پدیده های جغرافیایی / عباس سعیدی رضوانی

- ویژگی های جغرافیایی کشورهای اسلامی / علی اصغر نظری

- خاورمیانه / محمد تقی رضویان

- جهان اسلام و تحولات ساختاری / رحمت‌الله منشی زاده

- کشورها و مرزها در منطقه ژئوپلیتیک خلیج فارس / پیروز مجتهد زاده

- سازمان کنفرانس اسلامی در جهان متغیر / عبدالمنعم المشاط و ...

- اسلام در جهان امروز / ویلفرد کنتول اسمیت

- جغرافیه الدول الاسلامیه / حسین جوده

- اسلام در غرب / نورالدین آل علی

- بررسی امکانات مبادلاتی کشورهای مسلمان / نرگس ابوالحسنی

عنوان درس: تاریخ فرق و مذاهب اسلامی (۱)

مشخصات درس:

حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته

شماره درس:

تعداد ساعت: ۲۲ ساعت

تعداد واحد: ۲ واحد

پیش نیاز: ندارد

نوع واحد: نظری

هدف درس: آشنایی با فرق اسلامی و بررسی زمینه ها و علل پیدایش آنها و سیر تاریخی آنها

سرفصل:

- بررسی مفاهیم و اصطلاحات

- بررسی زمینه های پیدایش اختلافات پس از پیامبر

- ارزیابی تحولات فکری و سیاسی در عصر راشدین و تأثیر آنها در شکل گیری فرق، بررسی اوضاع جامعه اسلامی در

نیمه اول قرن اول هجری به لحاظ فرهنگی و اجتماعی

- بررسی اوضاع جامعه اسلامی در نیمه دوم قرن اول و ارزیابی جریانهای فکری موجود در جامعه

- بررسی نقش قومیت ها، ادیان، فرهنگها و علوم مختلف در شکل گیری جریانهای فکری و عقاید کلامی و استمرار آن

در قالب فرق

- پیدایش فرق در قرن اول هجری، محکمه اولی، مجیره، قدریه، مرجئه خالص، مرجئه جبری، مرجئه قدری، شیعه و

برخی انشعابات آن بویژه کیسانیه

- ارزیابی تحولات نیمه اول قرن دوم هجری در شکل گیری فرق

- بررسی فرق این دوره، بررسی مکاتب فقهی نوظهور در نیمه اول قرن دوم هجری

امکانات مورد نیاز:

- کتابخانه مجهز به منابع عربی، فارسی و لاتین

راهنمایی های کمک آموزشی:

- پژوهش در موضوعات سرفصل

- معرفی تحقیقات جدید به زبانهای مختلف به دانشجویان

روش آزمون: ارزشیابی مستمر و آزمون های معمول

گزیده منابع:

- فرق الشیعه / نویختی

- المقالات و الفرق / ابی خلف اشعری

- مقالات الاسلامیین و اختلاف المصلین / ابوالحسن اشعری

- الفرق بین الفرق / بغدادی

- الملل و النحل / شهرستانی

- الفصل / ابن حزم

- تبصرة العوام

- بیان الادیان

- دبستان المذاهب

- هفتاد و دو ملت

- تاریخ شیعه و فرقه های اسلامی تا قرن چهارم / محمد جواد مشکور

- تاریخ علم کلام و مذاهب اسلامی / علی محمد ولوی

- فرقه های اسلامی / ویلفرد مادلونگ

- دیانت و سیاست در قرون نخستین اسلامی / علی محمد ولوی

- فرهنگ فرق اسلامی / محمد جواد مشکور

- مقالات مرتبط در دائرةالمعارف بزرگ اسلامی و تشیع

Encyclopedia of Islam -

Encyclopedia of Religion and Ethich -

Encyclopedia of Religion -

- عنوان درس: تاریخ فرق و مذاهب اسلامی (۲)

- مشخصات درس:

- شماره درس: - حیظه آموزشی: محتوای تخصصی رشته

- تعداد واحد: ۲ واحد - تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

- نوع واحد: نظری - پیش نیاز: تاریخ فرق و مذاهب اسلامی (۱)

- هدف درس: شناخت فرق مهم اسلامی و اصول اعتقادی و سیر تاریخی آنها

سرفصل:

- شیعه و فرق آن: (کیسانیه، زیدیه، امامیه، اسماعیلیه ..)، اصول عقاید و ممیزات کلامی و فقهی هر یک از آنها

- معتزله: تاریخ تحول، اصول عقاید، رشد معتزله، دوره محنت و نقش معتزله، سقوط و زوال معتزله، تأثیر معتزله بر

تحولات فکری و علمی جامعه اسلامی، فرق معتزله، شخصیت های برجسته معتزله

- اشاعره: معرفی ابوالحسن اشعری، پیدایش و روند رشد اشاعره، اصول عقاید، اشاعره و تحولات سیاسی قرن چهارم،

تحول مکتب اشعری گری در قرن پنجم هجری و ظهور شخصیت های مهم مکتب اشعری، تحولات سیاسی در قرن

چهارم و پس از آن و اشعری گری، تأثیر اشاعره بر تحولات علمی جامعه اسلامی

- اصحاب الحدیث: شخصیت های مطرح، اصول عقاید، تحولات فکری سیاسی قرون سوم تا پنجم اصحاب الحدیث

- کرامیه: پیدایش و روند رشد، اصول عقاید، تأثیر کرامیه بر تحولات فکری و سیاسی جامعه اسلامی

- ماتریدیه: پیدایش و روند رشد، اصول عقاید و تأثیرات آن

- غلات: تعریف مفهومی، مشترکات عقیدتی، بررسی زمینه های ظهور پدیده غلو در جامعه اسلامی، فرق مهم غلات،

نقش غلات در تحولات فکری، عقیدتی و سیاسی جامعه اسلامی

- امکانات مورد نیاز:

- کتابخانه مجهز به منابع عربی، فارسی و لاتین

- راهنمایی های کمک آموزشی:

- واگذاری پژوهش در باب موضوعات سرفصل

- معرفی آخرین تحقیقات درباره مذاهب بویژه تک نگاریها به زبانهای مختلف

- روش آزمون: ارزشیابی مستمر و آزمون های معمول

گزیده منابع:

- فرق الشیعه / نوبختی

- المقالات و الفرق / ابی خلف اشعری

- مقالات الاسلامیین و اختلاف المصلین / ابوالحسن اشعری

- الفرق بین الفرق / بغدادی

- الملل و النحل / شهرستانی

- الفصل / ابن حزم

- تبصرة العوام

- بیان الادیان

- دبستان المذاهب

- هفتاد و دو ملت

- تاریخ شیعه و فرقه های اسلامی تا قرن چهارم / محمد جواد مشکور

- تاریخ علم کلام و مذاهب اسلامی / علی محمد ولوی

- فرقه های اسلامی / ویلفرد مالدونگ

- دیانت و سیاست در قرون نخستین اسلامی / علی محمد ولوی

- فرهنگ فرق اسلامی / محمد جواد مشکور

- مقالات مرتبط در دائره المعارف بزرگ اسلامی و تشیع

- Encyclopedia Of Islam

- Encyclopedia Of Religion and Ethich

- Encyclopedia Of Religion

عنوان درس: کلیات تاریخ ایران باستان از ورود آریایی ها تا آغاز ساسانیان

- مشخصات درس:
- شماره درس:
- تعداد واحد: ۳ واحد
- نوع واحد: نظری
- حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته
- تعداد ساعت: ۴۸ ساعت
- پیش نیاز: ندارد

هدف درس: آشنایی دانشجویان با تاریخ و تحولات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی و تمدنی ایران باستان از ابتدای پیدایش تاریخ ایران و ایلامی ها تا فرو پاشی سلوکیان

سرفصل

- معرفی منابع و آشنایی با مطالعات در زمینه تاریخ ایران باستان و رویکرد انتقادی به مطالعات شرقشناسان
- معرفی جغرافیای تاریخی و طبیعی ایران و معرفی قلمرو فرهنگی و تمدنی فلات ایران و همسایگان آن
- شکل گیری دولت و تمدن ایلامی (نژاد خط زبا و تقسیمات تاریخ ایلام، آشنایی با مظاهر تمدنی فرهنگ و معماری آن بقایای تاریخی در شوش و حفریات آن، اوج قدرت ایلامیان و فرود آن
- مهاجرت آریایی ها به ایران، منشاء آریایی ها و بررسی آراء موجود در باره نژاد آنها، راههای ورود و پراکندگی جغرافیایی قبائل آریایی و استقرار آنها در فلات ایران، فرهنگ و تمدن (مذهب و ساختار تمدنی) آریایی ها
- تشکیل دولت ماد در ایران بنیادهای قبائلی دولت ماد، دین، فرهنگ و تمدن و ساختارهای سیاسی مادها و مناسبات آنان با همسایگان و معاصران (ایلام، لیدی، آشور، سکاها و پارسیان) فراز و فرود تمدنی مادها
- پارس ها و منشاء آنان، سکونت گاه اولیه آنها در ایران، قبائل پارسی و شاخه پاسارگاد، خاندان هخامنشی و شعبات آن، کوروش و تاسیس دولت هخامنشی، فتوحات کوروش در لیدی و بابل شام و فلسطین و شمال شرق ایران، اقتدار نظامی هخامنشیان - ایران در عصر جانشینان کوروش - کمبوجیه و فتح مصر مسأله بردیا و گئومتای مغ، مرگ کمبوجیه و انتقال قدرت به شاخه دوم خاندان هخامنشی، داریوش اول و استقرار قدرت قلمرو هخامنشیان در عصر او
- ملکداری و رویکردهای فرهنگ و تمدنی فرمانروایان هخامنشی، خشایار شاه و رویارویی با یونانیان، تمدن ایرانی در عصر هخامنشیان اعم از هنر، صنایع - معماری و فرهنگ و آداب و رسوم،
- بررسی تاریخی اسکندر مقدونی در ایران (افسانه و یا واقعیت) حمله اسکندر به ایران و فتوحات او، تقسیم قلمرو اسکندر، سلوکیان در ایران، تاریخ سیاسی فرمانروایان سلوکی در ایران، نظام سیاسی، رویکرد های فرهنگی و تمدنی
- دولت اشکانی و جایگاه آن در تمدن ایرانی ابهامات تاریخ اشکانیان و نقاط قوت و ضعف دولت اشکانی ساختار سیاسی و فرهنگی دولت اشکانی قیام اردشیر و سقوط اشکانیان

- گزیده منابع:
- مروج الذهب و معادن الجوهر / مسعودی اخبار الطوال / دینوری
- تاریخ یعقوبی / یعقوبی سنی الملوک الارض / حمزه اصفهانی
- تاریخ ایلامیان / بیرآمیه تاریخ ایران باستان / گیرشمن
- مادها / دیاکونف تاریخ هخامنشیان / امستد
- ایران در سده های سوم و چهارم میلادی و ایران در روزگار نخستین شاهان ساسانی / لوکونین
- تاریخ ارمنستان / موسی خورنی بررسی تاریخ تمدن / آرنولد توین بی
- تاریخ ایران باستان / بیرنیا تاریخ تمدن / ویل دورانت
- تاریخ ایران باستان تا پایان سده هجدهم / بیکولاسکایا فرهنگ ایرانی پیش از اسلام / محمد محمدی
- فرهنگ ایرانی پیش از اسلام و آثار آن در تمدن اسلامی / محمد محمدی

عنوان درس: کلیات تاریخ ایران باستان در عصر ساسانیان

مشخصات درس:

حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته

شماره درس:

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

تعداد واحد: ۲ واحد

پیش نیاز: ندارد

نوع واحد: نظری

هدف درس: آشنایی با تاریخ و تحولات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ایران در عصر ساسانیان

- سرفصل:

- معرفی منابع و مطالعات در حوزه تاریخ ایران باستان و دوره ی ساسانیان
- خاندان ساسانی، منشاء نژادی، قرابت خاندانی با پارسیان، حکومت بابک و قدرت گیری مذهبی آنان
- اردبیر و جدال با اشکانیان برای کسب قدرت سیاسی همراهی نهادهای دینی با او و تاسیس دولت ساسانی
- شاپور اول و سیاست های دینی و خیزش مانی - اقدامات تمدنی، سیاست های خارجی و داخلی او
- جانشینان شاپور اول و قدرت گیری نهاد دینی و موبدان اقدامات کثیر، اوضاع داخلی و خارجی دولت ساسانیان، تاریخ تحولات سیاسی عصر ساسانی از شاپور دوم تا بهرام پنجم، بهرام پنجم و اوضاع دربار ساسانی جنگ های خارجی از بهرام تا فیروز و از فیروز تا انوشیروان، اوضاع اقتصادی و سیاست داخلی و خارجی، هرمز چهارم و عصر او، شورش بهرام چوبینو قتل هرمز چهارم، خسرو پرویز و تحولات عصر او، جانشینان خسرو پرویز تا یزدگرد سوم، مساله فتوحات اسلامی در مرزهای غربی ایران، پایان دولت ساسانی
- بررسی وضعیت فرهنگ و تمدنی عصر ساسانیان با تاکید بر مذهب، هنر معماری، خط - زبان

امکانات مورد نیاز:

- نقشه و اسلاید و فیلم های مستند از موزه های دنیا
- بازدید از موزه و سفر به شهرهای باستانی چون شیراز و شوش و ... جهت بازدید از بقایای معماری باستان

راهنمایی های کمک آموزشی:

- انجام تحقیق توسط دانشجو

روش آزمون: ارزشیابی مستمر و آزمون های معمول

گزیده منابع

- مروج الذهب و معادن الجواهر / مسعودی
- تاریخ یعقوبی / یعقوبی
- تاریخ طبری
- تاریخ ایلامیان / پیرآمیه
- مادها / دیاکونف
- ایران در سده های سوم و چهارم میلادی / لوکونین
- ایران در روزگار نخستین شاهان ساسانی / لوکونین
- تاریخ ارمنستان / موسی خورنی
- تاریخ ایران باستان / بیرنیا
- تاریخ ایران باستان تا پایان سده هجدهم / بیکولاسکایا
- فرهنگ ایرانی پیش از اسلام / محمد محمدی
- تاریخ ساسانیان / شمیم
- تاریخ جنگ های ایران و روم / پروکوپوس ترجمه محمد سعیدی

عنوان درس: تاریخ ایران اسلامی تا از آغاز ورود اسلام تا پایان دوره ی آل بویه

مشخصات درس:

شماره درس: حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته

تعداد واحد: ۲ واحد

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف درس: آشنایی با تاریخ تحولات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ایران در دوره طاهریان، صفاریان، سامانیان، آل زیار، آل بویه

آل زیار، آل بویه

سرفصل:

۱- معرفی منابع و مآخذ

۲- اوضاع سیاسی، خاستگاه سر سلسله، بستر و نحوه شکل گیری حکومت، وسعت و گستره حوزه فرمانروایی، روند

تکوین، فراز و فرود حکومت های مقارن، تحولات سیاسی، علل و عوامل سقوط دولت های مقارن، مناسبات آنها با دول

و حکومت های همجوار و خلفای عباسی، دین و دولت، جنگها و پیمانها و ...

۳- نظام دیوانسالاری: سازمان های کشوری و لشکری، امور دیوانی، وزرا و امرای برجسته، آثار و خدمات آنها و.....

۴- اوضاع اقتصادی: پول، زمین، مالیات، کشاورزی، دامداری، تجارت، زمین داری و...

۵- اوضاع اجتماعی: تحول و ترکیب جمعیتی، شورشها و نهضت های اجتماعی، ساختار نظام اجتماعی، بافت قبیله ای،

شهرنشینی، اصناف و گروه های صنفی و شغلی و ...

۶- اوضاع فرهنگی، مدنی و مذهبی: تحولات دینی، فرق مختلف مذهبی و رابطه آنها با یکدیگر و با قدرت، زبان، خط،

ادبیات، تعلیم و تربیت و اماکن آموزشی، عالمان، عارفان و صوفیان (علم، عرفان، تصوف) نقاشی، نجوم، معماری، آداب

و رسوم و...

امکانات مورد نیاز:

- تهیه منابع و مآخذ جهت استفاده دانشجویان
- تهیه نقشه های مختلف تاریخی و اطلس
- سفر تاریخی و ..

راهنمایی های کمک آموزشی:

- انجام تحقیق توسط دانشجو
- استفاده از امکانات فوق الذکر

روش آزمون:

- روش مرسوم
- درصدی از نمره با نظر استاد به پژوهش و یا فعالیتهای کلاسی دانشجویان اختصاص می یابد.

گزیده منابع:

- تاریخ یعقوبی
- تاریخ طبری
- الکامل ابن اثیر
- تاریخ گردیزی
- تاریخ عتبی
- تاریخ طبرستان
- تاریخ رویان و مازندران
- تاریخ سیستان

- تاریخ بیهقی
- تاریخ بلعمی
- ج ۴ تاریخ ایران کمبریج
- کتب منتشر شده درباره هر سلسله توسط انتشارات سمت

عنوان درس: تاریخ ایران اسلامی از دوره ی غزنویان تا ورود مغولان

مشخصات درس:

شماره درس: حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته

تعداد واحد: ۲ واحد تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

نوع واحد: نظری پیش نیاز: تاریخ ایران اسلامی (۱)

هدف درس: آشنایی با تاریخ تحولات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ایران در دوره غزنویان سلجوقیان، غوریان و خوارزمشاهیان،

سرفصل:

معرفی منابع و مآخذ و بستر جغرافیایی تحولات سیاسی ایران در دوره مذکور

خاستگاه حکومت های غزنوی، بستر و نحوه شکل گیری حکومت غزنویان و، وسعت و گستره حوزه فرمانروایی، روند تکوین و فراز و فرود دولت غزنوی و تحولات سیاسی و نظامی این عصر و نفوذ به هند و روابط با دولت های مجاور و خلفای عباسی، نظام دیوانسالاری: سازمان های کشوری و لشکری، امور دیوانی، وزرا و امرای برجسته، آثار و خدمات آنها و وزارت در عصر غزنویان، وضعیت دینی و فرهنگی در عصر مذکور، غزنویان و نبرد نندانقان، علل و عوامل سقوط غزنویان، جایگاه غنویان در جهان اسلام

سلجوقیان و تشکیل دولت در ایران، خاستگاه سلجوقیان - اوضاع داخلی ایران در عصر سلجوقیان، شکست غزنویان و توسعه قلمرو سلجوقیان، فتوحات در قلمرو بیزانس و اروپا و مقدمات جنگ های صلیبی - نظام دیوانسالاری و تشکیلات اداری در عصر سلجوقیان و تشریح مقام خواجه نظام الملک، مناسبات سلجوقیان با عباسیان و دولت های مجاور، اوضاع اقتصادی: پول، زمین، مالیات، کشاورزی، دامداری، تجارت، زمین داری در عصر سلجوقیان، اوضاع اجتماعی: تحول و ترکیب جمعیتی، شورشها و نهضت های اجتماعی، ساختار نظام اجتماعی، بافت قبیله ای، شهر نشینی، اصناف و گروه های صنفی و شغلی و...

اوضاع فرهنگی، مدنی و مذهبی: تحولات دینی، فرق مختلف مذهبی و رابطه آنها با یکدیگر و با قدرت، زبان، خط، ادبیات، تعلیم و تربیت و اماکن آموزشی، عالمان، عارفان و صوفیان (علم، عرفان، تصوف) نقاشی، نجوم، معماری، آداب و رسوم و ...

جانشینان ملکشاه، سلجوقیان و اسماعیلیه - سلجوقیان و کشمکش های داخلی، عصر سنجر، نبرد قطوان، تجزیه و انحطاط دولت سلجوقی، فرهنگ و تمدن عصر سلجوقی

اسماعیلیان نزاری و دژهای نظامی، حسن صباح و جانشینانش، جلال الدین نو مسلمان، تشکیلات اسماعیلیان حکومت های محلی علویان، بنی کاکویه و و شبانکاره - اتابکان لر بزرگ و کوچک، سلغریان، اتابکان آذربایجان، اتابکان

غوریان و خوارزمشاهیان: خاستگاه و منشاء، وسعت سرزمینی، مناسبات سیاسی و تاریخ تحولات عصر غوریان و خوارزمشاهیان، رکن الدین غوری و اقدامات غیاث الدین بیرشاه، تکاپوهای جلال الدین، عقب راندن مغولان به آنسوی جیحون، جلال الدین و نبرد با مغولان، اوضاع داخلی دولت خوارزم شاهي - عصر جانشینان سلطان محمد روابط با بغداد و سلاطین همسایه زمینه های هجوم مغولان به ایران و تحولات سیاسی ایران تا ۶۲۸ هجری قمری

امکانات مورد نیاز:

- تهیه منابع و مآخذ جهت استفاده دانشجویان
- تهیه نقشه های مختلف تاریخی و اطلس
- سفر تاریخی و

راهنمایی های کمک آموزشی:

- انجام تحقیق توسط دانشجو
- استفاده از امکانات فوق الذکر

- روش آزمون: روش مرسوم

- درصدی از نمره با نظر استاد به پژوهش و فعالیتهای کلاسی تعلق می یابد .

گزیده منابع:

- راحة الصدور
- تاریخ سلاجقه کرمان
- عتبه الکتبه
- طبقات ناصری
- تاریخ گزیده
- تاریخ و صاف
- جامع التواریخ رشیدی
- تاریخ جهانگشای جوینی
- تاریخ خوارزمشاهیان / قفس اوغلی
- دیوانسالاری در عهد سلجوقی / کلوزنر
- امپراطوری صحرائوردان / رنه گروسه

- دین و دولت در عهد مغول / بیانی

- تاریخ مغول / عباس اقبال

- ج ۴ و ۵ تاریخ ایران و کمبریج

عنوان درس: تاریخ ایران اسلامی از ورود مغولان تا آغاز حکومت صفویه

مشخصات درس:

شماره درس: حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته

تعداد واحد: ۲ واحد

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: تاریخ ایران اسلام (۲)

هدف درس:

آشنایی با تاریخ تحولات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ایران از زوال ایلخانان تا خیزش صفویان

سر فصل:

۱. معرفی منابع و مطالعات در حوزه مورد نظر

۲- تشریح وضعیت جغرافیایی مغولستان و خاستگاه مغولان، مغولستان قبل از دولت چنگیز دولت های ترک و مغول، چنگیزخان و خاندان او-اجداد و قبیله وی -تولد، جوانی، اقدامات وی برای کسب قدرت-القاب و جایگاه قبیله ایش-

۳- تاسیس دولت و کشورداری چنگیزخان، فتوحات وی در مغولستان و چین، ارتش و یاسای چنگیزی -نخستین فتوحات در غرب مغولستان، عملیات نظامی در مرزهای ایران، تقسیم قلمرو در میان فرزندان، آخرین فتوحات و مرگ چنگیز، جانشینان او، تحولات سیاسی و نظامی عصر جانشینان چنگیز، تجزیه امپراتوری مغول، تبدیلات آئینی مغولان، آلوس اربعه و تماس با اروپا، لشکرکشی مغولان به ایران در عصر خاقان ها

۴- اوضاع اقتصادی: پول، زمین، مالیات، کشاورزی، دامداری، تجارت، زمین داری در ایران از مغولان تا صفویه

۵- اوضاع اجتماعی: تحول و ترکیب جمعیتی، شورشها و نهضت های اجتماعی، ساختار نظام اجتماعی، بافت قبیله ای، شهر

نشینی، اصناف و گروه های صنفی و شغلی در ایران از مغولان تا صفویه

۶- اوضاع فرهنگی، مدنی و مذهبی: تحولات دینی، فرق مختلف مذهبی و رابطه آنها با یکدیگر و با قدرت، زبان، خط،

ادبیات، تعلیم و تربیت و اماکن آموزشی، عالمان، عارفان و صوفیان (علم، عرفان، تصوف) نقاشی، نجوم و ... معماری،

آداب و رسوم در ایران از مغولان تا صفویه

امکانات مورد نیاز:

- تهیه منابع و مآخذ جهت استفاده دانشجویان

- تهیه نقشه های مختلف تاریخی و اطلس

- سفر تاریخی و ...

راهنمایی های کمک آموزشی:

- انجام تحقیق توسط دانشجو

- استفاده از امکانات فوق الذکر

روش آزمون: روش مرسوم

درصدی از نمره با نظر استاد به پژوهش و فعالیتهای کلاسی دانشجو اختصاص می یابد .

گزیده منابع:

- تاریخ حبیب السیر	- جهانگشای خاقان
- عالم آرای شاه اسماعیل	- خلد برین
- تاریخ عالم آرای عباسی	- تاریخ جهان آرا
- احسن التواریخ	- خلاصة التواریخ
- تذكرة الملوك	- تکملة الأخبار
- تاریخ ایلچی نظام شاه	- روضة الصفا
- سفرنامه های دوره صفویه	- تاریخ ایران دوره تیموریان / کمبریج
- تشکیل دولت ملی در ایران / والتر هینتس	- تاریخ صفویان / کمبریج
- ایران عصر صفوی / راجر سیوری	- ج ۵ تاریخ ایران کمبریج

عنوان درس: تاریخ ایران اسلامی از عصر صفویه تا آغاز دوره قاجار

مشخصات درس:

شماره درس: حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته

تعداد واحد: ۲ واحد

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: تاریخ ایران اسلامی (۳)

هدف درس: آشنایی و شناخت تاریخ تحولات سیاسی و اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی ایران در عصر صفویه و افشاریه و

زندیه تا آغاز عصر دوره قاجار

سرفصل:

- معرفی منابع و مطالعات دوره مورد نظر
- آشنایی با مقدمات شکل گیری دولت صفویه
- زمینه های فرهنگی - مذهبی شکل گیری دولت صفویه
- زمینه های سیاسی و اجتماعی شکل گیری دولت صفویه (وضعیت سیاسی ایران و دولت های همجوار)
- خاندان صفویه و خاستگاه آنان، پیشینه مذهبی، از طریقت تا تشکیل دولت، ارتباط با شیوخ و حکام داخلی و سایر حکومت ها آق قویونلو و قره قویونلو و عثمانی و شیروانشاهان - موضوع قزلباشان
- اوضاع سیاسی قبل از ظهور شاه اسماعیل اول - شاه اسماعیل و تشکیل دولت، اقدامات او برای تثبیت حاکمیت ارتباط او با عثمانی، اوزبکان و اروپائیان
- عصر شاه طهماسب و تحولات سیای و اجتماعی و اقتصادی عصر او - مرگ شاه طهماسب و تحولات ایران در این عصر تا روی کار آمدن شاه عباس اول، عصر شاه عباس اول تا دوران سلطنت شاه صفی - شاه عباس دوم - عصر شاه سلیمان و تحولات آن عصر، عصر شاه سلطان حسین و زمینه های سقوط صفویه
- پیامدها و نتایج تشکیل دولت صفوی در ایران و بررسی وضعیت روابط خارجی در این عصر و بررسی عوامل سقوط
- بررسی ساختار اقتصادی اجتماعی ایران در عصر صفویه (تجارت، کشاورزی، زمینداری، اصناف، بازار و اماکن عمومی رفاهی، طبقات اجتماعی - ساخت شهری و روستایی و عشیره ای در ایران
- بررسی ساختار نهاد های دیوانی در عصر صفویه، دیوانسالاری عصر صفوی
- تصویر کلی فرهنگ و تمدنی در عصر صفویه (هنر و معماری)
- زمینه های تاریخی خیزش افشاریه - تحولات سیاسی از سقوط صفویه تا قدرت گیری نادر افشار (تحولات شرق ایران در قندهار - سمرات، طوایف غلزائی و ابدالی افغانه - محمود اشرف و شورش افغانه در ایران)
- رقبات های سیاسی در عرصه داخلی و رقباتی سیاسی خارجی (افغانه، روس ها، عثمانی)

- پیشینه نادر و ایل او سمر اجل زندگی، و عصر سپهسالاری او، پیروزی ها و اقدامات نادر قبل از اقتدار - شورای مغان و تاج گذاری نادر، اقدامات نادر و شورش های عصر او، جنگ با عثمانی و تاسیسی نیروی دریایی، پایان نادر شاه افشار - آشفستگی پس از نادر و جانشینان او (ظهور مدعیان)، وضعیت اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی ایران در عصر افشاریه
- زمینه های قدرت گیری زندیه، عصر مدعیان قدرت از افشارها، قاجارها، افغانه و بختیاری ها)
- خاستگاه ایل زند، زمینه های ظهور کریم خان و تلاش های او برای کسب قدرت سیاسی، ائتلاف کریم خان و بختیاری ها
- حوادث سیای و اجتماعی و اقتصادی عصر کریم خان (مشکلات سیاسی کریم خان و اعراب میرمهنا و بندر ریگ، کریم خان و مساله بصره و پاشای بغداد، روابط کریم خان و انگلیسی ها، شورش های عصر کریم خان، درگیری های عصر کریم خان با آغا محمد خان - سقوط زندیه
- وضعیت تمدنی و فرهنگی عصر زندیه (اقتصاد، حیات اجتماع و فرهنگی، وضعیت مذهبی و فکری، هنر و معماری)

امکانات مورد نیاز:

- نقشه های مختلف تاریخی و اطلس
- سفر تاریخی به اماکن تاریخی عصر صفویه، افشاریه و زندیه

راهنمایی های کمک آموزشی:

- انجام تحقیق توسط دانشجویان

روش آزمون: روش مرسوم

گزیده منابع:

- تاریخ عالم آرای نادری
- دره نادره
- تاریخ گیتی گشا
- گلشن مراد
- تاریخ محمدی
- تاریخ عنصری
- ناسخ التواریخ
- تاریخ انقلاب مشروطه / کسروی
- تاریخ انقلاب مشروطه / ملک زاده
- روضة الصفا / ناصری
- افشاریه و زندیه / شعبانی
- سفر نامه های این دوره، کتب خاطرات، روزنامه ها و ...
- ایران در عصر سلطنت قاجار / شمیم

عنوان درس: تاریخ ایران اسلامی از آغاز دوره ی قاجار تا انقلاب اسلامی ایران

حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته

شماره درس:

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

تعداد واحد: ۲ واحد

پیش نیاز: تاریخ ایران اسلامی (۳)

نوع واحد: نظری

هدف درس:

آشنایی با تاریخ تحولات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ایران عصر قاجاریه و پهلوی تا انقلاب اسلامی

سرفصل:

- معرفی و نقد منابع و مطالعات دوره تاریخی مورد نظر
- پیشینه تاریخی قاجارها: نژاد و خاستگاه، رقابت های داخلی برای کسب قدرت و حضور قاجارها در اتحادیه قزلباش ها و دولت صفوی - ایل قاجار در عصر صفوی و افشار و زند و رقابت با یوخاری باش و اشاقه باش
- بررسی وضعیت سیاسی و اقتصادی ایران در آستانه ظهور آغامحمدخان قاجار ، اقدامات آغا محمدخان برای تثبیت قدرت، بررسی تاثیر تحولات گرجستان و روسیه بر حوادث داخلی ایران و پیامدهای آن
- عصر فتحلی شاه و زمینه های رقابت کشورهای استعماری در ایران
- ایران در عصر محمدشاه قاجار تا مظفرالدین شاه قاجار
- وضعیت مذهبی ایران و نقش علما در تحولات مذهبی عصر قاجار ، جنبش های سیاسی - اجتماعی در عصر قاجار و پیامدهای آن، جریانات سیاسی و مذهبی: شیخیه باییه، تصوف و اسماعیلیه
- سیر نوگرایی و تجدد در عصر قاجار (زمینه ها و عوامل) اندیشمندان و متورالفکرها در عصر قاجار - اصلاحات نظامی و آموزشی - وضعیت فرهنگی - سیر تعلیم و تربیت و فرایند مدرسه سازی و تحصیلات عالی در عصر قاجار
- اوضاع اقتصادی در عصر قاجار
- تحولات جغرافیایی و جدایی بخشی از حوزه جغرافیایی ایران (دلایل و عوامل)
- انقلاب مشروطه و ریشه های آن ، نهضت مشروطه و تحولات سیاسی و اجتماعی در ایران و فرایند مبارزات سیاسی علیه استبداد و تاسیس نظام قانونی - قانون اساسی و دولت
- بررسی مجلس اول و دوم و تحولات ایران در عصر مشروطه اول و دستاوردهای مشروطیت
- جنگ جهانی اول و ایران - کودتا در ایران و بررسی ریشه های کودتای رضاخان - بررسی روند اقتدار رضاخان -
- مجلس مؤسسان و انقراض سلسله قاجاریه ، دلایل ناکامی مشروطیت و انقراض قاجار
- شناخت وضع ایران در دوره پهلوی اول و دوم، بررسی زمینه های داخلی و خارجی تشکیل سلسله پهلوی
- بررسی حوادث و رویدادهای سیاسی و اجتماعی اقتصادی ایران در عصر پهلوی اول - روابط خارجی و نفت و قرارداد

۱۹۳۳، سیاست فرهنگی و وضعیت مطبوعات و منشورات

- وضعیت ایران در جنگ جهانی دوم و حوادث سیاسی در فاصله سال های ۱۳۲۰-۱۳۳۲
- زمینه های خارجی سلطنت محمدرضا پهلوی و قرارداد سه جانبه و تخلیه ایران، نهضت ملی شدن نفت، کودتای ۲۸ مرداد
- مناسبات خارجی در عصر پهلوی دوم و زمینه های رشد استعمار در ایران
- علل سقوط خاندان پهلوی (سیاسی و فرهنگی و اجتماعی و اقتصادی)

امکانات مورد نیاز:

- تهیه منابع و مآخذ جهت استفاده دانشجویان
- تهیه نقشه های مختلف تاریخی و اطلس
- سفر تاریخی و ...

راهنمایی های کمک آموزشی:

- انجام تحقیق

- استفاده از امکانات فوق الذکر

- بازدید از مراکزی چون سازمان اسناد ملی ایران و مرکز اسناد انقلاب اسلامی

روش آزمون: روش مرسوم

گزیده منابع:

- تاریخ عالم آرای نادری - دره نادره
- تاریخ گیتی گشا - گلشن مراد - تاریخ محمدی - تاریخ عنصری - تاسخ التواریخ - تاریخ انقلاب مشروطه / کسروی
- تاریخ انقلاب مشروطه / ملک زاده - روضه الصفا / ناصری - سفر نامه های این دوره، کتب خاطرات، روزنامه ها ایران در عصر سلطنت قاجار / شمیم تاریخ مشروطه ایران، احمد کسروی
- انتشارات امیرکبیر، تاریخ بیداری ایرانیان به قلم ناظم الاسلام کرمانی تصحیح از علی اکبر سعیدی سیرجان
- ایران بین دو انقلاب، یرواند آبراهامیان ترجمه احمد گل محمدی و محمد ابراهیم فتاحی نشر نی و جریان های سازمان ها مذهبی سیاسی ایران از روی کار آمدن محمد رضا شاه تا پیروزی انقلاب اسلامی (1320-1357) رسول جعفریان - تاریخ معاصر ایران از تاسیس تا انقراض سلسله قاجاریه نوشته پتر آوری ترجمه محمد رفیعی مهرآبادی

عنوان درس: انقلاب اسلامی ایران و ریشه های تاریخی آن

مشخصات درس:

شماره درس: حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته

تعداد واحد: ۲ واحد

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف درس: آشنایی با فرایند تاریخی شکل گیری انقلاب اسلامی ایران و تحولات سیاسی و فرهنگی آن و مطالعه ریشه ها و فلسفه و الگوی مناسباتی در شکل گیری انقلاب مردمی و تاثیر آن بر جهان معاصر

سرفصل:

- معرفی منابع و آشنایی با تاریخ شفاهی
- ریشه های تاریخی انقلاب اسلامی از ردیابی این ریشه ها در تاریخ صدر اسلام
- فرایند قیام در تاریخ و تمدن اسلامی از صدر اسلام تا پایان عصر امویان با تاکید بر قیام های شیعه
- قیام های سیاسی و اجتماعی برگرفته از قیام عاشورا
- تاثیر فرهنگ عاشورایی بر شکل گیری فرهنگ مبارزاتی در جوامع اسلامی
- معرفی نهضت های سیاسی با ماهیت مذهبی در جهان اسلامی
- تاثیر اندیشمندان و مبارزان مسلمان در شکل گیری نهضت های سیاسی در ایران و جهان اسلام (با تاکید بر علمای شیعه از مشروطه تا انقلاب اسلامی ایران)
- زیرساخت های فکری انقلاب اسلامی
- زیرساخت های فرهنگی در انقلاب اسلامی
- معرفی نهضت های اسلامی معاصر در ایران عصر قاجار و پهلوی و تاثیر آنها در شکل گیری انقلاب اسلامی ایران
- امام خمینی و اندیشه های انقلابی او (شیوه های مبارزاتی و فرایند بیدارسازی ایرانیان)
- تحولات سیاسی فرهنگی و اقتصادی و اجتماعی ایران از ۵۷ تا پایان جنگ تحمیلی
- امام خمینی و جنگ تحمیلی
- شکل گیری فرهنگ مقاومت در ایران
- نتایج جنگ تحمیلی در ایران
- تاثیر انقلاب ایران بر تحولات منطقه خاورمیانه

امکانات مورد نیاز:

- نقشه ها، اسلایدها، عکس های هوایی و فیلم های آموزشی

- امکان سفر پژوهشی

راهنمایی های کمک آموزشی:

- استفاده از نقشه، اسلاید و فیلم

- اردوی علمی و پژوهشی به یکی از مناطق موضوع درس و بررسی میدانی مباحث

- معرفی منابع و مآخذ مختلف و هدایت دانشجویان به مطالعه آنها

روش آزمون: ارزشیابی مستمر و آزمون های معمول

منابع:

- تاریخ بیداری ایرانیان به قلم ناظم الاسلام کرمانی تصحیح از علی اکبر سعیدی سیرجان
- ایران بین دو انقلاب پروانده آبراهامیان ترجمه احمد گل محمدی و محمد ابراهیم فتاحی
- جریان های سازمان ها مذهبی سیاسی ایران از روی کار آمدن محمد رضا شاه تا پیروزی انقلاب اسلامی (1320-1357) رسول جعفریان
- تاریخ معاصر ایران از تاسیس تا انقراض سلسله قاجاریه نوشته پیترو آوری ترجمه محمد رفیعی مهرآبادی
- «نهضت های اسلامی و انقلاب اسلامی»، کلیم صدیقی
- ابراهیمی، مرتضی: سیری در انقلاب اسلامی و ریشه های آن
- اخوان مفرد، حمیدرضا: ایدئولوژی انقلاب ایران.
- پدرام، مسعود: روشنفکران دینی و مدرنیته در ایران پس از انقلاب.
- حسین حسینی: رهبری و انقلاب نقش امام خمینی در انقلاب اسلامی ایران.
- خمینی، روح الله: مختارات من احادیث و خطابات الامام الخمینی. تهران: مؤسسه تنظیم و نشر تراث الامام الخمینی (س).
- ذبیح، سپهر ایران در دوره دکتر مصدق: ریشه های انقلاب ایران. ترجمه محمد رفیعی مهرآبادی. تهران: عطایی؛ آشیانه کتاب.
- رحیمی، غلامرضا: انقلاب اسلامی ایران در یک نگاه. قم: بوستان کتاب قم (انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم).
- شیدائیان، حسین. آسیب شناسی انقلاب اسلامی از نگاه امام خمینی
- شیرازی، علی. طرحهای مدرن آمریکا علیه انقلاب و مردم ایران
- صادقی، صالح. امام خمینی، انقلاب اسلامی و جهان معاصر. تهران

عنوان درس: جغرافیای تاریخی سرزمینهای اسلامی ۱

مشخصات درس:

شماره درس: حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته

تعداد واحد: ۲ واحد

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف درس:

- شناسایی و تحلیل موضوع تأثیر شرایط جغرافیایی در روند تحولات تاریخی و آگاهی از جغرافیای تاریخی سرزمین-های شرق اسلامی

سرفصل:

-
- تعریف جغرافیای تاریخی و جغرافیا نگاری در تاریخ اسلام
 - شناسایی کتب و منابع اصلی جغرافیایی در تاریخ اسلام و نخستین جغرافیا نگاران مسلمان
 - بررسی سیر تحول دانش جغرافیا در تمدن اسلامی و بیان دلایل توجه مسلمانان به دانش جغرافیا و معرفی جغرافیای ریاضی و بیان سیر نقشه و نقشه کشی در جغرافیا نگاری اسلامی
 - بررسی جغرافیای تاریخی جزیره العرب به عنوان خاستگاه اسلام و تقسیم بندی های آن و آشنایی با سرزمین حجاز و ظرفیت های جغرافیایی آن
 - بررسی جغرافیای تاریخی سرزمین بین النهرین
 - جغرافیای تاریخی ایران: ایالت آذربایجان، ایالت جبال (ری، کرمانشاهان، اصفهان، قم، کاشان، همدان و ..)، ایالت گیلان و طبرستان، ایالت فارس، ایالت خوزستان، ایالت کرمان، ایالت سیستان و زابلستان، ایالت مکران، ایالت خراسان (از نیشابور تا مرو و از مرو تا بلخ و از بلخ تا هرات)

- جغرافیای تاریخی ماوراءالنهر: سمرقند، بخارا، خوارزم، خیوه، کش، چاچ، ترمذ، فرغانه، خجند، کاشمر و ..

- جغرافیای تاریخی سند و هند مسلمان

امکانات مورد نیاز:

- نقشه ها، اسلایدها، عکس های هوایی و فیلم های آموزشی

- امکان سفر پژوهشی

راهنمایی های کمک آموزشی:

- استفاده از نقشه، اسلاید و فیلم

- اردوی علمی و پژوهشی به یکی از مناطق موضوع درس و بررسی میدانی مباحث

- معرفی منابع و مآخذ مختلف و هدایت دانشجویان به مطالعه آنها

روش آزمون: ارزشیابی مستمر و آزمون های معمول

گزیده منابع:

- جغرافیای تاریخی سرزمینهای خلافت شرقی / لسترنج

- جغرافیا در تمدن اسلامی / محمد حسن گنجی

- جغرافیای تاریخی سرزمینهای اسلامی / دکتر قره چانلو

- البلدان / یعقوبی

- مسالک و ممالک / اصطخری

- مسالک و ممالک / ابن خردادبه

- صورة الارض / ابن حوقل

- احسن التقاسیم / مقدسی

- معجم البلدان / یاقوت حموی

- الخراج / قاضی ابو یوسف و قدامه بن جعفر

- الاعلاق النفیسه / ابن رسته

- نزهة القلوب / حمدالله مستوفی

- حدود العالم

- سفرنامه ناصر خسرو

- سفرنامه ابن بطوطه

- سفرنامه ابن فضلان

عنوان درس: جغرافیای تاریخی سرزمینهای اسلامی (۲)

مشخصات درس:

شماره درس: حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته

تعداد واحد: ۲ واحد تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

نوع واحد: نظری پیش نیاز: جغرافیای تاریخی (۱)

هدف درس:

- شناسایی و تحلیل موضوع تأثیر شرایط جغرافیایی و اقلیمی در روند تحولات تاریخی و آگاهی از اوضاع جغرافیایی سرزمینهای غرب اسلامی

سرفصل:

- بررسی جغرافیای تاریخی شامات و مرزها و تقسیم‌بندی‌های آن

- ثغور شام و کرسی نشین‌های آن

- جغرافیای تاریخی اردوگاه اردن، فلسطین، لبنان و طور سینا

- جغرافیای تاریخی آناتولی و بخشی از شبه جزیره بالکان

- جغرافیای تاریخی سرزمین مصر و تقسیم‌بندی‌های معمول آن

- جغرافیای تاریخی افریقه

- جغرافیای تاریخی مغرب اسلامی و تقسیمات آن مغرب الاقصی، مغرب الادنی و مغرب الاوسط

- جغرافیای تاریخی اندلس و تقسیم‌بندی‌های آن

امکانات مورد نیاز:

- نقشه و اسلایدهای آموزشی

- منابع دست اول جغرافیایی

راهنمایی های کمک آموزشی:

- استفاده از نقشه، اسلاید و عکسهای هوایی و فیلم های آموزشی

روش آزمون: ارزشیابی مستمر و آزمون های معمول

گزیده منابع:

- جغرافیای تاریخی سرزمینهای خلافت شرقی / لسترنج

- سفرنامه ناصر خسرو

- جغرافیا در تمدن اسلامی / محمد حسن گنجی

- سفر نامه ابن بطوطه

- جغرافیای تاریخی سرزمینهای اسلامی / دکتر قره چانلو

- سفرنامه ابن فضلان

- البلدان / یعقوبی

حدود العالم

- مسالک و ممالک / اصطخری

- مسالک و ممالک / ابن خردادبه

- صوره الارض / ابن حوقل

- احسن التقاسیم / مقدسی

- معجم البلدان / یاقوت حموی

- الخراج / قاضی ابو یوسف و قدامه

- الاعلاق النفیسه / ابن رسته

- نزهة القلوب / قزوینی

عنوان درس: تاریخ نگاری در اسلام

مشخصات درس:

شماره درس: حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته

تعداد واحد: ۲ واحد

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف درس:

آشنایی با مفاهیم، اصطلاحات، مکاتب و شیوه‌های گوناگون تاریخ نگاری در تمدن اسلامی

سرفصل:

- مقدمه ای در ارزش و اعتبار تاریخ

- بررسی مفاهیم و اصطلاحات تاریخ نویسی، تاریخ نگاری و

- شیوه های تاریخ نویسی در نزد مورخان اسلامی از قرن اول هجری تا دوره ابن خلدون

- بررسی مکاتب تاریخ نویسی

- تأثیر سنت های تاریخ نویسی ایرانی، رومی و یمنی بر تاریخ نویسی اسلامی

- اشکال مختلف تاریخ نویسی طبقات نگاری، حول نگاری خاندانی، محلی، رجال و انساب و معاجم و عمومی و احوال

بلاد

- شناخت جریانها و اسلوبهای تاریخ نگاری در اسلام

- تحولات تاریخ نگاری و تاریخ نویسی از دوره ابن خلدون تاکنون

- شیوه های نوین در تاریخ نگاری مسلمانان

امکانات مورد نیاز:

- اسلایدهای آموزشی
- میکرو فیلم اسناد و نسخ خطی
- دستگاہ Overhood

راهنمایی های کمک آموزشی:

- استفاده از منابع مهم در هر موضوع و معرفی آنها
- بررسی اسناد و نسخ خطی
- بازدید از مراکز مهمی مانند مرکز اسناد، سازمان اسناد ملی، مرکز نسخ مجلس و ...

روش آزمون: روش مرسوم

گزیده منابع :

- تاریخ نگاری در اسلام / هادی عالم زاده
- علم تاریخ در گستره تمدن اسلامی / صادق آئینه وند
- تاریخ نگاری در گستره تمدن اسلامی / روزنتال
- التاریخ و المورخان / الدورى
- تأملی در تاریخ نگاری اسلامی / زرگری نژاد، آقا جری، حسنی

عنوان درس: سنت های تاریخی در قرآن

مشخصات درس:

شماره درس: حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته

تعداد واحد: ۲ واحد تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

نوع واحد: نظری پیش نیاز: فلسفه تاریخ

هدف درس: آشنایی با سنن الهی و قانونمندی تاریخ و مصادیق آن در قرآن

سرفصل:

- تعریف و اهمیت موضوع و فرق آن با تاریخ نقلی و تاریخی علمی

- علیت در تاریخ یا قانونمندی تاریخ

- رابطه سنتهای تاریخ با هدایت قرآن و جبر و تفویض

- آیاتی که بیانگر سنت تاریخ است مانند:

۱- سنت نداوله ۲- سنت پیدایش امتهای ۳- سنت عمر امتهای

۴- سنت کیفر و تنبیه ملتها ۵- سنت مرگ امتهای ظالم ۶- سنت تبدیل و جانشینی

۷- سنت عهد و میثاق الهی با امتهای ۸- طغیان انسان به دنبال غنا ۹- سنت وراثت مستضعفان بر تاریخ و زمین

- مصادیقی از سنن الهی در امم پیشین و علل سقوط هر کدام:

سنن الهی در بنی آدم (ع)، سنن الهی در قوم نوح، سنن الهی در قوم عاد، سنن الهی در قوم ثمود، سنن الهی در قوم

ابراهیم (ع)، سنن الهی در قوم مدین، سنن الهی در قوم موسی (ع)، سنن الهی در قوم عیسی (ع)، سنن الهی در قوم محمد

(ص)

امکانات مورد نیاز:

- منابع کتابخانه ای

راهنمایی های کمک آموزشی:

روش آزمون: روش مرسوم

گزیده منابع:

- سنن تاریخی در قرآن کریم / شهید سید محمد باقر صدر

- سنتهای اجتماعی و فلسفه تاریخ در قرآن / شهید محمد باقر صدر

- فلسفه تاریخ / شهید مطهری (جلد ۴)

- جامعه و تاریخ / شهید مطهری

- بینش تاریخی قرآن / علی شریعتی

- تفسیر کاشف ج ۲ و ۳ و ۴

- طلوع و غروب تمدنها / عبدالکریم بی آزار

- التفسیر الاسلامی للتاریخ / عمادالدین خلیل

- مقدمه ابن خلدون

عنوان درس: فلسفه تاریخ

مشخصات درس:

شماره درس: حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته

تعداد واحد: ۲ واحد تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

نوع واحد: نظری پیش نیاز: ندارد

هدف درس:

آشنایی با مفاهیم و مباحث بنیادی فلسفه تاریخ و شناخت جایگاه آن در مطالعات تاریخی

سرفصل:

- مفاهیم اولیه: فلسفه مضاف، فلسفه تاریخ
- پیوند فلسفه تاریخ و فلسفه علم تاریخ
- چیستی تاریخ
- ارزش تاریخ
- حیات تاریخ
- تکامل و غایت‌مندی در تاریخ
- جامعه و فرد
- علیت در تاریخ
- عوامل مؤثر در حرکت تاریخ و تحول و تطور آن: جبر، قهرمانان، جغرافیا، اقتصاد و عوامل تولید، دیگر عوامل
- مهمترین مکاتب فلسفی تاریخ
- دیدگاه اسلامی در مباحث و مسائل فلسفه تاریخ
- بررسی آرای برخی فیلسوفان معاصر تاریخ: هردر، دیلتای، اشبنگلر، کالینگوود، توین بی و ...

امکانات مورد نیاز:

- منابع کتابخانه ای

- دسترسی به اینترنت

راهنمایی های کمک آموزشی:

- معرفی آخرین پژوهشهای فلسفی تاریخی به زبانهای مختلف به دانشجویان

روش آزمون: روش مرسوم

گزیده منابع:

- فلسفه تاریخ، ۴ ج / شهید مطهری

- حركة التاريخ عند الامام على عليه السلام / شمس الدين

- فلسفه تاریخ / حسینعلی نوذری

- مقدمه ای بر فلسفه تاریخ / دبلیو اچ والش

- فلسفه تاریخ / پل ادواردز / ترجمه بهزاد سالکی

- مکتبهای تاریخی و تجدد گرایی تاریخ / رادمنش

- تاریخ در ترازو / زرین کوب

- تاریخ چیست و چرا؟ / پورلی سانگیت

- تاریخ از دیدگاه امام علی (ع) / علامه جعفری

عنوان درس: بررسی سیر مطالعات اسلامی در غرب

مشخصات درس:

شماره درس: حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته

تعداد واحد: ۲ واحد
تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

نوع واحد: نظری
پیش نیاز: ندارد

هدف درس:

آشنایی تحلیلی دانشجویان با خاستگاه، انگیزه ها و مراحل تطور مطالعات اسلامی در غرب

سرفصل:

- مفاهیم و کلیات: اسلام شناسی، مطالعات اسلامی، شرق شناسی؛ مطالعات شرقی

- مروری بر روابط شرق و غرب تا پیش از دوره اسلامی

- ورود مسلمانان به اروپا و نخستین آشنایی با اسلام

- عصر ترجمه آثار اسلامی به زبانهای اروپایی

- دوران جنگهای صلیبی

- دوران رنسانس

- عصر روشنگری

- دوران جدید

- گونه شناسی آثار مستشرقان درباره اسلام

امکانات مورد نیاز:

- امکانات متعارف

راهنمایی های کمک آموزشی:

- نمایش فیلمهای مستند آموزشی

- در صورت امکان بازدید از نواحی جنوب اسپانیا

روش آزمون: روش مرسوم

گزیده منابع:

- سیر مطالعات اسلامی در غرب / محسن الویری

- مطالعات اسلامی در غرب انگلیسی زبان / مرتضی خلیج اسعدی

- المستشرقون / عقیفی

- موسوعة المستشرقین / بدوی

عنوان درس: علم تاریخ و روش تحقیق تاریخی

مشخصات درس:

شماره درس: حیطه آموزشی: مهارتهای پژوهشی

تعداد واحد: ۲ واحد

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف درس:

فراگیری اصول و شیوه های روش تحقیق در علوم انسانی بویژه در تاریخ

سرفصل:

- مقدمات: تعریف متدولوژی، مفهوم شناسی روش، لزوم روشمندی و کار علمی، روشهای خاص تحقیق در هر یک از شاخه های علوم
- شیوه های علمی تحقیق:
- گام اول: انتخاب موضوع، شرایط موضوع، طرح مسأله، مفهوم مسأله و شیوه تبیین آن. سوالات اصلی و فرعی فرضیه و نحوه ساختن آن، تهیه طرح اولیه تحقیق، کلید واژگان تحقیق
- گام دوم: شناسایی منابع، شیوه های گردآوری منابع و مآخذ، فیش و معرفی اجزاء آن، نحوه فیش برداری صحیح، طبقه بندی فیشهای تحقیق و پردازش آنها.
- گام سوم: نحوه تنظیم گزارش تحقیق، شیوه های ارجاعات و پاورقی ها، تنظیم بخشهای تحقیق
- اشاره به مباحث خاص روش تحقیق در تاریخ: بازسازی روایات و گزارشهای تاریخی، بازسازی و نحوه استفاده از اسناد، نقد منابع، مطالعه سکه ها، کتیبه ها، نسخ خطی و ...

امکانات مورد نیاز:

- منابع کتابخانه ای لازم
- مجلات تخصصی
- امکانات مختلف از قبیل منابع و مأخذ تخصصی
- امکانات رایانه ای و اینترنتی و ...

راهنمایی های کمک آموزشی:

- الزام دانشجوی به تهیه یک مقاله تحقیقاتی بر مبنای روش تحقیق با روش گام به گام در طول نیمسال و ارائه گزارش در کلاس درس
- معرفی منابع و مقالاتی که با اسلوب روش تحقیق تنظیم شده اند و ارجاع دانشجوی به آنها
- انجام کلیه مراحل درس بصورت کارگاهی

روش آزمون: روش مرسوم

درصد قابل ملاحظه ای از نمره پایان ترم به مقاله تهیه شده اختصاص یابد

گزیده منابع:

- شناخت روش علوم / فیلسین شاله
- فن پژوهش / احمد شلبي
- روش تحقیق و مأخذ شناسی / احمد رنجبر
- روش تحقیق در تاریخ نگاری / جهان گیر قائم مقامی
- مقدمه ای بر روش تحقیق در تاریخ / کیستین کلارک
- روشهای پژوهش در تاریخ / شارل ساماران
- آیین نگارش تاریخ / رشید یاسمی

- تاریخ در ترازو / زرین کوب

- روش تحقیق در علوم انسانی / محمد رضا حافظ نیا

- مقدمه ای بر روش تحقیق در علوم اجتماعی

- مقدمه ای بر روش تحقیق / حمید مصدق

- طریقه تفکر و تحقیق / احمد علیآبادی

عنوان درس: شناخت و بررسی منابع تاریخ اسلام

مشخصات درس:

شماره درس:

حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

تعداد واحد: ۲ واحد

پیش نیاز: ندارد

نوع واحد: نظری

هدف درس:

آشنایی دانشجویان با منابع تخصصی مربوط به رشته تحصیلی خود و بهره گیری از آنها در تحقیقات و پژوهشهای تاریخی

سرفصل:

- تعریف منبع و مأخذ
- منابع اصلی و منابع فرعی و تحقیقات جدید
- منابع تاریخی شامل ۱- سیره ۲- مغازی ۳- فتوح ۴- رده ۵- فتن ۶- سلسله های اسلامی ۷- تاریخ های عمومی
- ۸- تاریخهای محلی ۹- تاریخ وزارت و وزیران
- منابع و علوم کمک کار تاریخی شامل: ۱- جغرافیا ۲- حدیث ۳- تفسیر ۴- شعر و ادبیات ۵- طبقات ۶- تراجم و تذکره ۷- خراج و کتب اقتصادی ۸- کتب و منابع مذهبی و فلکلوریک مانند مقاتل، مناقب، فضایل، مرضیه ها، تعزیه ها ۹- حسبه نگاری ۱۰- سیاستنامه ها ۱۱- آئین نامه ها ۱۲- آداب الملوک
- آشنایی با پدیدآوردگان و مؤلفان منابع تاریخ اسلام
- روش شناسی منابع تاریخی

امکانات مورد نیاز:

- کتابخانه مجهز به تمامی منابع تخصصی تاریخ اسلام

- دسترسی به اینترنت

راهنمایی های کمک آموزشی:

- استفاده علمی از منابع و مآخذ

- واگذاری بررسی منابع مختلف به دانشجو

- بازدید از برخی گنجینه ها و کتابخانه ها مهم تهران، قم و مشهد مقدس

روش آزمون: روش مرسوم

گزیده منابع:

علم تاریخ در گستره تمدن اسلامی - صادق آئینه بند

تاریخ نگاری در اسلام / روزنتال

دانش تاریخ و تاریخ نگاری اسلام / جمعی از مؤلفان

تاریخ و تاریخ نگاری / محمدرضا ناجی و دیگران

تاریخ نگاری / سجادی و عالم زاده

عنوان درس: تاریخ پیامبران و باستان‌شناسی در قرآن

مشخصات درس:

شماره درس: حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته

تعداد واحد: ۲ واحد

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف درس:

آشنایی با تاریخ و سرگذشت پیامبران و بازسازی آنها بر پایه قرآن و قصص آن و باستان‌شناسی و اسناد و مدارک غیر

مکتوب

سرفصل

- تعریف و بیان اهمیت موضوع
- آشنایی با تاریخ آدم و حوا در قرآن و مطالعه و بررسی نقاطی که به عنوان بهشت و محل هبوط آدم و نیز هجرت فرزندان آدم معرفی شده است .
- اشاره به نبوت ادریس(ع)
- تاریخ نوح در قرآن و مطالعه آثار طوفان و کشتی نوح و کوه جودی و مسجد کوفه و کرک نوح در لبنان
- تاریخ هود و صالح و شعیب در قرآن و بررسی آثار به جا مانده از قوم عاد و ثمود و مدین در شمال عربستان
- تاریخ حضرت ابراهیم (ع) در عربستان و نیز اسماعیل(ع) و بررسی آثار موجود در بین النهرین، قدس و مکه از حضرت ابراهیم (ع) و حضرت اسماعیل (ع)
- تاریخ لوط و قوم او در قرآن و آثار به جا مانده
- تاریخ اسحاق و یعقوب و یوسف و اسباط در قرآن و مطالعه آثار موجود در اردن و مصر
- تاریخ موسی(ع) در قرآن و آثار باقیمانده در مصر و مدین و سینا و ...
- تاریخ طالوت، داود و سلیمان (ع) و یونس (ع) در قرآن و مطالعه آثار آنها در سرزمین قدس و ...

- تاریخ زکریا و یحیی و عیسی (ع) در قرآن و آثار باقیمانده در سرزمین قدس

- مطالعه آثار به جا مانده از پنج غار اصحاب کهف در مناطق مختلف

- مطالعه در باب ذوالقرنین در قرآن

- مطالعه آثار به جا مانده از پیامبر اسلام (ص) و اهل بیت (ع)

امکانات مورد نیاز:

- امکان سفر به کشورهای منطقه خاورمیانه عربی

- امکانات پخش فیلم و اسلاید

راهنمایی های کمک آموزشی:

- استفاده از نقشه ؛ فیلم، اسلاید و عکس

روش آزمون: روش مرسوم

گزیده منابع:

- باستان شناسی قصص قرآن / عبدالکریم بی آزار شیرازی

- اعلام قرآن / خزائلی

- فرهنگ قصص قرآن / صدر بلاغی

- مقایسه میان تورات، انجیل، قرآن و علم / بوکای

- پیشینه مطالعات و بررسیهای باستان شناسانه کتب آسمانی / رضا جلالی

عنوان درس: پروژه علمی و تحقیقاتی

مشخصات درس:

حیطه آموزشی: مهارتهای پژوهشی

شماره درس:

تعداد ساعت:

تعداد واحد: ۴ واحد

پیش نیاز: این درس در سال آخر تحصیلی ارائه می شود

نوع واحد: عملی

هدف درس:

به کار بستن اندوخته های علمی دانشجویان برای انجام مراحل مختلف یک طرح مطالعاتی متناسب با درس رشته تاریخ

اسلام

سرفصل:

- انجام پروژه مانند واحد رساله فاقد سرفصل است.

امکانات مورد نیاز:

- دسترسی آسان دانشجویان به انواع منابع تحقیقاتی

- کتابخانه

- منابع الکترونیک

- اساتید

- اینترنت

راهنمایی های کمک آموزشی:

هر یک از دانشجویان، طرح مطالعاتی خود را در چارچوب معین اعلام شده از سوی گروه زیر نظر یکی از اساتید تعیین شده انجام خواهد داد.

روش آزمون: تشکیل جلسه دفاعیه

گزیده منابع: